

Kropz Elandsfontein (Pty) Bpk

Sosiale en Arbeid Plan

2022 - 2026

Kropz Elandsfontein (Pty) Bpk

MYNREG NOMMER: WC 0/5/1/2/2/10043 REGISTRASIE NO:
2010/006791/07

1 Greenheart Rylaan 4 Plaas Elandsfontyn 349, Hopefield 7355

Sosiale en Arbeid Plan

2022 - 2026

VIR AANDAG:

Mev. Nandipha Qwalela

[nandipha.qwalela@DMHE.gov.](mailto:nandipha.qwalela@DMHE.gov.za)

[za](mailto:nandipha.qwalela@DMHE.gov.za)

Departement van Minerale Hulpbronne en Energie: Sosiaal & Arbeid Plan Direktoraat:

Wes-Kaap Streek

Tel: (021) 427 1049 / Faks: (021) 427 1046/ Faks na E-pos: 0867101760

Tabel van inhoud

Tabel van inhoud	3
1. Inleiding en Inleiding	10
1.1. Inleiding.....	10
1.2 Swart Ekonomiese bemagtiging (SEB) Status	11
1.3 Inleiding.....	12
1.4 Huidige en Verwagte arbeidsmag vir Elandsfontein	15
1.5 Plaaslike werwing	15
2. Menslike Hulpbronne Ontwikkeling Plan.....	16
2.1 Oorsig	16
2.2 Nakoming met Vaardighede Ontwikkeling Wetgewing	18
2.3 Menslike Hulpbronne Ontwikkeling Plan.....	19
2.4 Vaardigheid Ontwikkeling Planne	22
2.4.1. Volwasse Gebaseerde Onderwys en Opleiding (VGOO).....	22
2.5. Leerlingskap	22
2.6 Kernbesigheid Vaardigheid Program.....	23
2.7 Draagbare Vaardigheid Program.....	24
2.8 Moeilik om te vul vakatures	26
2.9 Loopbaan Vorderingplan.....	26
2.10. Loopbaanrigting en Loopbaan Voorligting	26
2.11. Vestiging van 'n vaardigheidspoel	27
2.12. Mentorskap Plan.....	27
2.12.1. Mentorskap Aksie Plan	28
2.13 Internskap plan.....	28
2.13.1 Internskap Aksie plan.....	29
2.14 Beurs Program.....	30
2.14.1 Beurs Seleksie Kriteria	31
3. Indiensneming Gelykheid.....	31
3.1 Inleiding.....	31
3.2 Vroue in mynbou.....	34
3.3 Bemagtiging van die Gestremdes.....	34

4.	Myn Gemeenskap ontwikkeling plan	34
4.1.	Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling Program	34
4.2.	Sosio Ekonomie	35
4.3.	Sosiale en Ekonomiese agtergrond van gebied waarin myn bedryf word [Reg 46 (c) (i)].....	37
4.4.	Nasionale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (NROR) - 2019	37
4.5.	Die Wes-Kaap Provinsiale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (PROR, 2014).....	38
4.6.	Wes-Kaap Regering Provinsiale Tesourie: Provinsiale Inkomste uitgawes 2022	39
4.7.	Arbeid.....	40
4.8.	Plaaslike Munisipale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerke	40
4.9.	Demografie	42
4.9.1.	Bevolking	42
4.9.2.	Geslag verhouding	42
4.9.3.	Ouderdom kohorte	42
4.9.4.	Huishoudelike groottes	42
4.9.5.	Bevolking digtheid	42
4.10.	Onderwys	43
4.10.1	leerder inskrywing, die leerder-onderwyser verhouding en leerder behoudingskoers	44
4.10.2.	Aantal skole	44
4.10.3.	Aantal geen fooi skole	44
4.10.4.	Skole met biblioteke en media sentrums	44
4.10.5.	Onderwys uitkomst (Matriek slaagsyfer)	44
4.11.	Gesondheid	45
4.11.1	Gesondheidsorg Fasiliteite	45
4.11.2.	Nood Mediese dienste	45
4.11.3.	MIV/VIGS/ TB.....	45
4.11.4.	Kinder Gesondheid	46
4.11.5.	Moederlike Gesondheid	46
4.12.	Armoede	47
4.12.1.	BBP per capita	47
4.12.2.	Inkomste ongelykheid	47
4.12.3.	Menslike ontwikkeling	48

4.13. Basiese Dienslewering	49
4.13.1. Agtergrond.....	49
4.13.2. Behuising en Huishoudelike dienste	49
4.13.3. Behuising en Huishoudelike dienste	49
4.14. Veiligheid en Sekuriteit	50
4.14.1. Moord	50
4.14.2. Seksuele misdrywe	50
4.14.3. Dwelmverwante misdrywe	51
4.14.4. Ry onder die invloed (ROI).....	51
4.14.5. Woonhuis inbrake.....	51
4.15. konomie en Arbeid mark prestasie	52
4.15.1. Formele en Informele Indiensneming	52
4.15.2. Werkloosheid.....	52
4.16. Openbare Infrastruktuur uitgawes	53
4.16.1. Besteding aan Sosiale Infrastruktuur	53
4.16.2 Besteding aan Ekonomiese Infrastruktuur	53
4.16.3. Besteding aan Handelsdienste	54
4.17. Sleutel ekonomiese aktiwiteite van gebied waarin die myn bedryf word (Reg 46 (c) (ii)	54
4.18. Impak van die myn in plaaslike en arbeid stuur gemeenskappe (Reg 46 (c) (ii).....	55
4.18.1. Moontlik negatiewe impak van mynbou operasie	55
4.18.2. Ander myne in nabyheid van Elandsfontein Myn.....	55
4.19. Infrastruktuur en armoede verligting projekte (IAVP] Reg 46 (c) (iii).....	56
4.20.1. Distrik en SBM IOP prioriteite	56
5.0. Verkryging.....	58
5.1. Oorsig	58
5.2. Verkryging Voerdering planne (Reg 46 vi).....	59
5.3. Behuising en leef voorwaardes: [Regulering 46 (c) (iv)]	59
5.3.1. Inleiding.....	59
5.3.2. Status van behuising binne die gemeenskap	59
5.3.3. Voeding.....	59
6.0. PEO Projek Implementering opsomming.....	60

6.1.	Befondsing van PEO Projekte	66
7.	Afskaal en Afleggings.....	66
7.1.	Inleiding.....	66
7.2.	Vestiging van 'n Werkers Forum	66
7.3.	Kommunikasie met Owerhede gedurende afleggings	66
7.4.	Kapitale belegging	66
7.5.	Alternatiewe oplossings.....	67
7.6.	Meganismes om die sosiale en ekonomiese impak op individue, streke, en ekonomieë waar heroplegging of sluiting van die operasie te verbeter	67
7.8.	Voorsiening vir bestuur van afskaal en afleggings	68
7.8.1.	Strategiese plan.....	68
7.8.2.	Alternatiewe oplossings en strategieë werksekuriteit te skep	68
7.8.3.	Implementering van Seksie 189 van die Arbeid verhoudingsWet 1995 (soos gewysig).....	69
8.	Finansiële Voorsiening	69
9.	Onderneming deur die Hoof Uitvoerende Beampte (HUB).....	71
8.0.	BYLAE	72
8.1.	Werkers Forum grondwet.....	72
8.2.	Werkers Forum vergadering notules	72
8.3.	GOP brief van Saldanhabaai Munisipaliteit.....	72
8.4.	Wykskomitee vergadering notules.....	72
8.5.	Gemeenskap nuusbrief	72
8.6.	Brief van SBM vir goedkeuring van projekte.....	72
8.7.	MVV's en projek planne.....	72

Figure en Tabelle

Figuur 1: Ligging van die myn

Figuur 2: Kaart mynbou gebied aandui

Figuur 3: Saldanhabaai by op die oog af (Bron: 2021 Sosio-ekonomiese profiel SBM - 2021)

Figuur 4: Weskus Distrik Munisipaliteit

Figuur 5: Demografie oorsig

Figuur 6: Onderwysoorsig

Figuur 7: Gesondheids oorsig

Figuur 8: Armoede-aanwysers

Figuur 9: Basiese dienslewering

Figuur 10: Veiligheid en sekuriteit

Figuur 11: Ekonomie en Arbeid Mark

Figuur 12: Besteding aan openbare infrastruktuur

Tabel 1: Totale werknemers voorspelling vir die tydperk 2022 tot 2026.

Tabel 2: Uiteensetting van Elandsfontein voltydse werknemers van beroepvlak soos op 28 Februarie 2022

Tabel 3: Uiteensetting van kontrakteur van beroepsvlak soos op 28 Februarie 2022

Tabel 4: Opsomming van verwagte arbeidsmag (2022 – 2026)

Tabel 5: Samevatting van oosprong van arbeid stuur gebiede

Tabel 6: Vaardigheidsontwikkeling wetgewing

Tabel 7: Funksionele geletterdheid van werknemers van Elandsfontein op 28 Februarie 2022 (Vorm Q)

Tabel 8: Funksionele geletterdheid van Elandsfontein-mynkontrak werkers op 28 Februarie 2022 (Vorm Q)

Tabel 9: VGOO opleiding plan.

Tabel 10: Eksterne leerlingskap teikens

Tabel 11: Kern besigheid opleiding teikens (Kontakte)

Tabel 12: Fokusarea vir draagbare vaardighede

Tabel 13: Draagbare vaardigheid ontwikkeling plan (kontraakteurs)

Tabel 14: Raamwerk vir Bestuurs loopbaan vordering binne die Elandsfontein Myn

Tabel 15: Raamwerk vir mentorskap program.

Tabel 16: Internskap Implementasie plan

Tabel 17: Internskap teikens

Tabel 18: Beurs teikens

Tabel 19: Indiensneming gelykhied statistiek van Elandsfontein werknemers soos op 28 Februarie 2022 (Vorm S)

Tabel 20: Diensbillikheidstatistieke van kontraakteurs op 28 Februarie 2022 (Vorm S)

Tabel 21: ROR ruimtelike doelwitte

Tabel 22: ROR Temas

Tabel 23: Projekte Samevatting

Tabel 24: Projek no. 1

Tabel 25: Projek no. 2

Tabel 26: Projek no. 3

Tabel 27: Projek no. 4

Tabel 28: Finansiële Voorsiening

WOORDELYS VAN TERME

AFKORTING

BETEKENIS

VG00	Volwasse Basiese Onderwys en Opleiding
ARC	Africa Rainbow Capital
JOV	Jaarlikse opleiding Verslag
SEB	Swart Ekonomiese bemagtiging
B-GSEB	Breë Gebaseerde Swart Ekonomiese Bemagtiging
LVP	Loopbaan Vorderingsplan
DMHE	Departement van Minerale Hulpbronne en Energie
DA	Departement van Arbeid
IE	Indiensneming Ekwiteit
WGD	Wet op Gelyke Diensbillikheid
EEP	Indiensneming ekwiteit plan
EOO	Onderwys, opleiding en ontwikkeling
VKO	Vroeë kinderjare ontwikkeling
FJ	Finansiële Jaar
AP	Algemene praktisyn
HBSA's	Histories Benadeelde Suid-Afrikaners
MHO	Menslike Hulpbronne Ontwikkeling
MSP	Menslike Skikking plan
MHOP	Menslike Hulpbronne Ontwikkeling Program
IOP	Individu Ontwikkeling plan
GOP	Geïntegreerde Ontwikkeling Plan
KE	Kropz Elandsfontein
SPA	Sleutel Prestasie Area
SPA	Sleutel Prestasie Aanwyser
PEO	Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling
LROR	Plaaslike Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk
BMP	Beroeps Mediese Praktisein
MPHOW	Minerale en Petroleum Hulpbronne Ontwikkeling Wet (No. 28, 2002)
MKO	Mynbou Kwalifikasies Owerheid
MWP	Mynwerke Program
NKR	Nasionale Kwalifikasies Raamwerk

NROR	Nasionale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk
NOP	Nasionale Ontwikkeling plan
SOOO	Sektor Onderwys en Opleiding Owerheid
SBM	Saldanhabaai Munisipaliteit
SAP	Sosiale en Arbeid plan
KMME's	Klein, Medium en Mikro Ondernemings
VOF	Vaardigheid Ontwikkeling Fasiliteerder
VOW	Vaardigheid Ontwikkeling Wet
VIM	Vroue in mynbou
WVP	Werkplek Vaardigheid plan
WKPROR	Wes-Kaap Provinsiale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk
WKPSP	Wes-Kaap Provinsiale Strategiese Plan
WKDM	Weskus Distrik Munisipaliteit

1 Inleiding en Aanhef

1.1. Inleiding

Elandsfontein (Pty) Ltd [voorheen Elandsfontein Exploration and Mining (Pty) Ltd] besit die Elandsfontein fosfaat Myn, wat Suid-Suid Afrika se tweede grootste fosfaat deposito besit. Dit is goed verstaan en belangrik, dit het 'n lae kadmium- en ander swaar metaalinhoud wat dikwels in sedimentêre fosfaatafsettings voorkom, wat die vervaardiging van kunsmisstowwe wat voedselsekerheid en volhoubare landbou ondersteun, moontlik maak.

Elandsfontein se rotsfosfaat kan ekonomies opgegradeer word vir produksie deur kunsmisvervaardigers van:

- fosfor suur;
- enkelsnit super fosfaat (ESF)
- monoammonium fosfaat (MAF); en
- diammonium fosfaat (DAPF).

Elandsfontein (Edms) Bpk ("KE") het die Elandsfontein plaas aan die Weskus van die Wes-Kaapse provinsie van Suid-Afrika in 2010 gekoop en het vinnig 'n oop-pit-mynbedryf en verwerkingsfasiliteit op die terrein ontwikkel met 'n produksievermoë van 1Mtpa op die perseel. Na die uitvoerbaarheidstudies, metallurgiese en omgewingstoetswerk en 'n uitputtende permit aansoekproses, voldoen die projek volledig aan die streng gemoniteerde wetgewende vereistes van Suid-Afrika.

Hierdie vlagskipprojek het toegang tot betroubare infrastruktuur hulp programme soos krag en water, en beskikbaarheid van die Saldanhabaai hawe, minder as 50km van die groot paaie af.

Rots fosfaat vanaf die oop pit myn sal opgegaan word voordat dit deur die maal- en klassifikasiekring in die verwerkingsaanleg gaan, waar dit voorberei word vir flotasië. Konsentraat en uitskotstrome word deur die verdikker gesit en gefiltreer. Die konsentraat word dan gedroog en geberg vir versending na hawe in Saldanha.

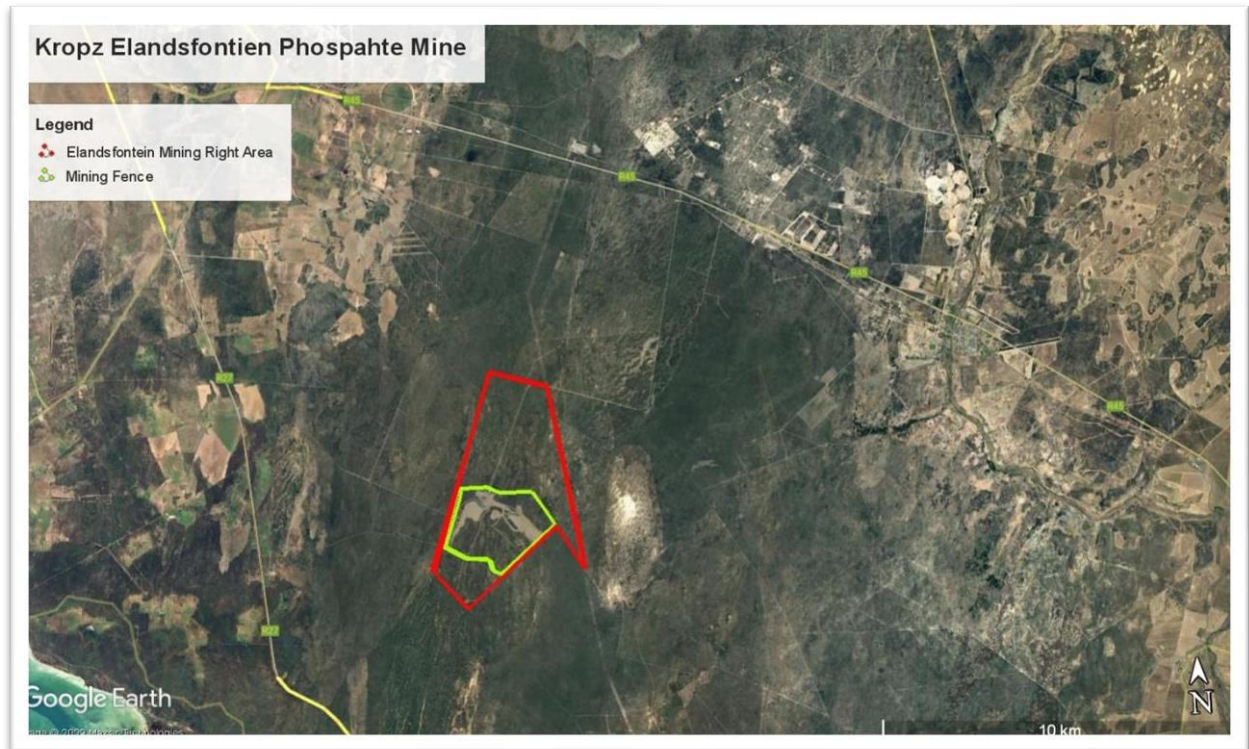
Deur slim mynontwerp sal rehabilitasie van die oop pitmyn gelyktydig met mynbou plaasvind.

Gegewe Elandsfontein se fosfaat deposito-posisie onder die natuurlike watertafel en die nabyheid daarvan aan die Langebaan-strandmeer, is water bestuur 'n kritieke fokus area. Die Langebaan strandmeer is 'n beduidende vleiland in terme van die UNESCO se Ramsar-konvensie. Om die mynput voor te berei vir opgraving, haal Elandsfontein grondwater uit, lei dit om die oop put in 'n geslote stelsel, en plaas dit weer onder die watertafel en beskerm sodoende die plaaslike grondwaterbronne en die Langebaan-strandmeer. Die netwerk word bestuur deur ware tyd stelsels, en 'n uitgebreide grondwater monitering skema wat verseker dat die integriteit van die grond water hulpbron is onderhou. Die kundige omgewingspan van die projek en sy werking word deur die Raad van Direkteure onder toesig gehou.

Die SAP spreek die maatskappy se sosio-ekonomiese ontwikkeling planne in ooreenstemming met die MPHOW en, MPHO-verordening 46, deur 'n aanhef, ontwikkeling van menslike hulpbronne (MHO)

programme, 'n plaaslike ekonomiese ontwikkelingsprogram, prosesse wat verband hou met die bestuur van afskaal en aflegging, finansiële voorsiening en 'n onderneming deur die houer van die mynreg. Die sosiale en Arbeid plan is belyn tot die beginsels van ander relevant wetgewing in toevoeging aan die voorgeskrewe ondernemings en doelstellings van die MPRDA.

Die kaart hieronder dui aan die ligging van die Elandsfontein mynbou bedrywighede.

Figuur 1: Ligging van die myne

Die doelstellings van die myn se SLP is tot:

- Bevorder ekonomiese groei en mineraal en petroleum hulpbronne ontwikkeling in die Republiek van Suid-Afrika (Afdeling 2 (e) van die (MPHOW).
- Bevorder indiensneming en bevorder die sosiale en ekonomiese welsyn van alle Suid-Afrikaners (artikel 2 (f) van die MPHOW).
- Dra by tot die sosio-ekonomiese ontwikkeling van die gebied waarin die myn sal werk sowel as die gebiede van waar meeste van die arbeidsmag verkrygbaar is (Afdeling 2 (i) van die MPHOW, en die Handves); en.
- Om die bestaande vaardigheidsbasis vir die bemagtiging van histories benadeelde Suid-Afrikaners (HBSA's) te benut en uit te brei en om die gemeenskap te dien.

12 Swart Ekonomiese Bemagtiging (SEB) Status

- 2 Die African Rainbow Capital (ARC) Fonds, wat geheel en al besit word deur UBb (Ubuntu Botho Beleggings Beperk), is die SEB vennoot wat 'n direkte belang van 26% belang in Elandsfontein het.

(KE). Die LNR Fonds is ook ook ook 83,2% aandeelhouer in Kropz plc, watter is a 74% houer in KE. Direkte SEB-aandeelhouding in KE = 26% + 83,2 x 74% = 87,6% SEB-eienaarskap.

1.3 Inleiding

Naam van maatskappy	Elandsfontein (Edms) Bpk ("KE" of die "Maatskappy")					
Naam van myn	Elandsfontein fosfaat Myne (hierna verwys as die myn maatskappy van Elandsfontein) Mynregnommer: WC 0/5/1/2/2/10043 Registrasie Nommer: 2010/006791/07					
Fisiese adres	Elandsfontein fosfaat Myne R45 Pad, 1 Greenheart Rylaan 4 plaas Elandsfontyn 349, Hopefield 7355					
Posadres	Elandsfontein Fosfaat Myn R45 Pad, Hopefield Wes-Kaap 7355 Suid-Suid Afrika					
Kontak besonderhede	Dr Martin Carstens "Legal and Compliance" Sel: 082 908 3344 E-pos: martin@kropz.com					
Ligging van Myn	Elandsfontein fosfaat Myne R45 Road, Hopefield Wes-Kaap 7355 Suid-Suid Afrika					
Uiteensetting van Werknemers (Permanente en Kontrakteurs)	Soos by 28 Februarie 2022 Die mynwerknemers was: • 16 permanente werknemers (Elandsfontein, uitgesluit Raadslede) • 334 kontrakteur werknemers TOTAAL = 350 Dit is beoogd dat die volgende getalle van mense (permanent en kontrakteurs) in diens sal wees oor die tydperk van vyf jaar tussen 2022 en 2026.					
	Huidig	2022	2023	2024	2025	2026
	350	432	514	514	519	519

Tabel 2 Verteenwoordig inligting soos op 28 Februarie 2022 ivm voltydse werknemers betrokke by die onderneming vir die bedryfs fases.

Tabel 2: Uiteensetting van Elandsfontein voltydse werknemers deur Beroep vlak as by 28 Februarie 2022

Beroepsvlak	Manlik				Vroulik				Totaal	
	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	HBSA	Werknemers
Top Bestuur (Direkteure)	1			2	1			1	1	5
Senior Bestuur (Uitvoerend)				1				1	0	2
Professioneel gekwalifiseerd en ervare spesialiste en middel-bestuur	1	1		4	1				2	7
Geverkoelde tegnisi, professionele persone, insluitend junior bestuur, toesighouers en voormanne		1				1			2	2
Semi-geskoolde en diskresionêre besluite maak									0	0
Ongeskoolde en gedefinieerde besluite maak	3				1				4	4
TOTAAL	5	2	0	7	2	1	0	2	9	20

Tabel 3 Verteenwoordig inligting aan voltydse kontrakteurs betrokke by die maatskappy soos

28 Februarie 2022.

Tabel 3: Verdeling van die kontrakteur volgens beroepsvlak op 28 Februarie 2022

Beroepsvlak	Manlik				Vroulik				Totaal	
	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	HBSA	Werknemers
*Top Bestuur									0	0
Senior Bestuur		1		4		24			3	7
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middel bestuur	1	8		11		1		1	10	22
Geverkoelde tegnisi, gepaardgaande professionele persone, insluitend junior bestuur, toesighouers en voormanne	2	35		4	2	3		7	42	53
Semi- geskoolde en diskresionêre besluitneming	39	85		5	11	30		2	165	172
ongeskoolde en omskrewe besluitneming	2	60			1	17			80	80
TOTAAL	44	189	0	24	14	53	0	10	300	334

*Slegs personeel by die myn (Raadslede uitgesluit)

1.4 Huidige en Verwagte Arbeidsmag vir Elandsfontein

Tabel 4: Opsomming van Verwagte arbeidsmag (2022 – 2026)

Beroep vlakke	Huidig	2022	2023	2024	2025	2026
*Top bestuur	1	1	1	1	1	1
Senior bestuur	13	14	15	15	151	15
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur	29	31	33	33	33	33
Geverkoelde tegniese en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente	174	224	274	274	274	274
Semi-geskoolde en diskresionêre besluite neem	51	59	66	66	66	66
ongeskoolde en gedefinieerde besluitneming	66	85	103	103	103	103
TOTAAL PERMANENTE	16	19	22	27	27	27
Kontrakteurs	334	413	492	492	492	492
TOTAAL PERSONEEL	350	432	519	519	519	519

*Slegs personeel by die myn (Raadslede uitgesluit)

1.5 Plaaslike werwing

Die arbeidsmag van die myn aan die einde van Februarie was 350 werknemers, insluitend kontrakteurs. Die myn is bewus van die sosio-ekonomiese toestande wat heers in die gasheer gemeenskappe binne die Saldanhabaai munisipaliteit. Om die potensiële impak van die mynbou op die gebied te beperk, beoog die myn om te fokus op die werwing en ontwikkeling van voorheen benadeelde en werklose persone uit die plaaslike gemeenskappe en om die demografie van die streek te weerspieël. Die tafel hieronder voorsien 'n uiteensetting van werknemers per arbeidsstuurgebied, insluitend die gasheergebied:

Tabel 5: Opsomming van Werknemers' oorsprong van Arbeid Stuur gebiede

Provinsie	Permanente werknemers	Kontrak werknemers	Totaal	Persentasie
Oostelike Kaap	1	1	2	0,57%
Gauteng	3	2	5	1,50%
Gratis Staatstaat	0	0	0	0%
Kwa-Zulu Natal	0	0	0	0%
Limpopo	0	1	1	0,29%
Mpumalanga	0	1	1	0,29%
Noordweste	0	0	0	0%
Noord Kaap	0	1	1	0,29%
Wes-Kaap	10	327	337	96,29%
Sub-totaal	14	333	347	100%
Botswana	0	0	0	0%
Lesotho	0	0	0	0%
Mosambiek	2	0	2	0,57%
Swaziland	0	0	0	0%
Zimbabwe	0	1	1	0,29%
Totaal	16	334	350	100%

2 Menslike Hulpbronne Ontwikkeling plan

2.1 Oorsig

Ingevolge artikel 101 van die Wet op die Ontwikkeling van minerale en petroleumhulpbronne, Wet 28 van 2002 (MPPOW), moet Kropz toesien dat alle kontrakteurs wat by die maatskappy betrokke is, aan die bepalings van die Wet voldoen. Hierdie vereistes word vervat in die tender versoeke van die maatskappy en algemene voorwaardes vir diensvlak ooreenkomste. Die myn is bewus van vaardigheidsvereistes en bevorder die ontwikkelingsleierskap en tegniese vaardighede in ooreenstemming met die demografie van die streek.

Die primêre doelstellings van die myn se Menslike Hulpbronne Ontwikkeling Programme is:

- ontwikkeling van vaardighede benodig vir veilige produktiewe werking van die myn. Hierdie sluit in vaardighede wat kan lei tot verbeterde produktiwiteit, verhoogde inkomste, vermindering van bedryfsuitgawes en 'n gemotiveerde en positiewe arbeidsmag.
- skepping van geleenthede vir werknemers tot ontwikkel van hulle volle potensiaal sodat hulle buitengewone werkverrigting en groter buigzaamheid kan bereik.

- voorsien werknemers van draagbare vaardighede wat hulle buite die mynbedryf en gepaardgaande bedrywe kan gebruik.

Elandsfontein voldoen aan die bepalings van die Wet op die Ontwikkeling van Vaardighede 97 van 1998. Die vaardighedsontwikkelingsplan vorm 'n integrale deel van ons strategie vir menslike hulpbronne en gee 'n uiteensetting van hoe die myn van plan is om werknemers met die nodige vaardighede toe te rus. Die vaardighedsontwikkelingsplan word ontwikkel en gekoördineer deur 'n vaardighedsontwikkelingsfasiliteerder (VOF). Die MH-beampte / Gemeenskaps Skakelbeampte sal as VOF binne die maatskappy optree.

Elandsfontein neem deel aan plaaslike ekonomiese en sosiale ontwikkeling om optimale aanpassing van opleidingsprogramme te verseker met vaardighede en kapasiteitsbou vereistes van omliggende gemeenskappe, insluitend alle groot kontrakteurs.

Die doelstellings van ons vaardighede ontwikkeling plan is:

- Om die beskikbaarheid van mynbou en verwante vaardighede en vaardighede van die arbeidsmag deur opleiding, mentorskap en ander middele te vergemaklik.
- Om werkers draagbare vaardighede te bied wat hul indiensneembaarheid, buigsaamheid, selfvermoë en mobiliteit kan verhoog.
- Om volhoubare individuele, werkgroep- en organisatoriese prestasie te bevorder, bied Kropz werknemers die geleentheid om die nodige vaardighede te ontwikkel om hul werk effektief en veilig uit te voer.
- Om geleenthede te bied vir vinnige opsporing en ontwikkeling van HBSA's met die potensiaal om op meer senior vlak in die organisasie te funksioneer; en.
- om leierskap ontwikkel, gedrag, lewe en sosiale vaardighede.

Waar toepaslik, Kropz sien toe oor die volgende:

- Bied leerlingskappe wat geregistreer is by die "MKO SETA" en / of ander toepaslike "SETA"
- Gaan leerlingskap ooreenkomste aan met leerlingskappe in ooreenstemming met die vaardighede ontwikkeling Wet.
- Voorsien leerlingskappe met toepaslike opleiding in die werk opset.
- Voorsien toepaslike leerder fasiliteite.
- Voorsien voldoende leerder toesig.
- Doen op die werk assesserings van leerlingskappe op 'n deurlopende basis deur die opgeleide assessore.
- Voorsien rekords van die opleiding en fasiliteer besprekings rakende leerder se ~~voeding~~ *voeding*.
- Leerlingskappe sal 'n toelaag betaal word, gebaseer aan "MKO SETA" riglyne.

Vaardighedsontwikkelingsdoelwitte is gebaseer op die ontwikkelingsfase waarin die myn homself bevind as die houer van 'n mynreg. *Die teikens sal dienooreenkomstig aangepas word namate die myn sy produksie opskerp en in die jaarlikse verslag ingesluit word.* Gevolglik, die Menslike Hulpbron Ontwikkeling Program vervat in hierdie SAP is beperk tot die huidige personeelaanvulling en sal periodiek opgedateer word nuwe aanstellings te akkommodeer soos

en wanneer die maatskappy addisionele personeel in diens neem, *in lyn met die produksieteikens en personeelprojeksies van die myn.*

Die myn voldoen aan die statutêre betaalstaatbydraes vir die vaardigheidsheffing. Dit is benewens die SAP Finansiële Voorsiening. 'n Uiteensetting van hierdie voorsiening is in die Finansiële Voorsiening afdeling van hierdie dokument.

22 Nakoming van Vaardigheid Ontwikkeling Wetgewing

Tabel 6: Vaardigheid Ontwikkeling Wetgewing Nakoming

“SETA inligting benodig	Besonderhede
Naam van “SETA”	Mynbou & Minerale Sektor Onderwys & opleiding Owerheid “MKO SETA.”
Registrasie Nommer met relevant SETA's	Sal binne drie maande nadat die myn ten volle operasioneel geword het, geregistreer word
Vaardigheid Ontwikkeling Fasiliteerder	Die MH Beampte / Gemeenskap Skakel Beampte sa aangestel word as die vaardighede ontwikkeling Fasiliteerder vir die myn.
Bewys van die indiening van die werkplekvaardigheidsplan (WVP) en datum van indiening	Sal binne ses maande nadat die myn ten volle in werking getree het, ingedien word.

Die Vaardigheids Ontwikkelingsfasiliteerder vergemaklik die vaardigheidsontwikkelingsproses en tree op as kontakpersoon tussen die MKO en die myn. Die Vaardigheidsontwikkeling Fasiliteerder sal by die MKO geregistreer wees. Die vaardigheidsontwikkelingsfasiliteerder sal die jaarlikse werkplekvaardighedeplan ontwikkel, 'n gehalteversekeringstelsel vir opleiding en vir die jaarlikse opleidingsverslag (JOV) ontwerp met betrekking tot die WVP.

Elandsfontein is geregistreer by die Suid-Afrikaans Inkomstedienste (SARS) vir maandelikse betalings van die Vaardigheids Ontwikkelings Heffing (Vaardigheids Ontwikkelingsheffing no: L960783886). Om toegang tot die verpligte toelae te verkry, sal Elandsfontein voorleggings van die WVP en JOV indien en aansoek doen om die toekenning by die MKO.

Vaardighede ontwikkelingsbehoefte en teikens sal gebaseer wees op die produksievlak waarin die Elandsfontein-myn hom bevind tydens sy ekonomiese leeftyd en 'n vaardighede-program. Die vaardighede-programme is:

- Beroep gebaseer.
- Wanneer dit voltooi is, sal dit krediete vorm vir 'n kwalifikasie wat geregistreer is in terme van

die Nasionale Kwalifikasieraamwerk soos omskryf in artikel 1 van die Suid-Afrikaanse Wet op Kwalifikasie Owerheid.

2.3 Menslike Hulpbronne Ontwikkeling Plan

Besonderhede van die huidige onderwysvlakke van werknemers word in die *Vorm Q* hieronder uiteengesit vir permanente werknemers en kontrakwerknemers, en sal van tyd tot tyd opgedateer word. Die vorm Q beeld die diversiteit van onderwysvlakke onder die werknemers uit, wat wissel van geen onderwys tot tersiêre kwalifikasievlak. Wanneer benodig sal Elandsfontein 'n vaardigheids gaping analise doen en met die MKO skakel om verdere prioriteite vir vaardigheidsontwikkeling te bepaal.

Deurlopende opleidingsprogramme kan voorsien word vir bedryfsspesifieke vaardighede en nie-industrie-spesifieke vaardighede of draagbare vaardighede. Beleidsriglyne sal ontwikkel word met betrekking tot tipe hulp wat aan werknemers beskikbaar gestel kan word.

Tabel 7: funksionele Geletterdheid onder Elandsfontein werknemers soos op 28 Februarie 2022 (Vorm Q)

KWALIFIKASIE GROEP	Swart	Swart	Asiër	Kleurling	Kleurling	Indiër	Indiër	Wit	Wit	TOTAAL
	Vroulik	Manlik	Vroulik	Vroulik	Manlik	Vroulik	Manlik	Vroulik	Manlik	
0 – Ongedefinieërd										0
1 - Voor-VGOO (< NKR1)										0
2 - VGOO 1 (< NKR1)										0
3 - VGOO 2, graad 5 (< NKR 1)										0
4 - VGOO 3, graad 7 (< NKR 1)										0
5 - VGOO 4, graad 9 (NKR 1)										0
6 - Graad 10, NATED 1, NCV vlak 1 (NKR 2)										0
7 - Graad 11, NATED 2, NCV vlak 2 (NKR 3)										0
8 - Graad 12, NATED 3, NCV vlak 3 (NKR 4)	1	3			1					5
9 – Nas. Sert / diploma, Gevorderde Sertifikaat, N4 – 6 (NKR 5/6)				1				1		2
10 – Gev. Diploma / B Tech Graad / Baccalaureus Graad (NKR 7/8)	1	2			1			1	4	9
11 - Meesters Graad (NKR 9)										0
TOTAAL	2	5	0	1	2	0	0	2	4	16

Tabel 8: Funksionele Geletterdheid onder Elandsfontein Myn kontrak werkers soos op 28 Februarie 2022 (Vorm Q)

KWALIFIKASIE GROEP	Swart	Swart	Kleurling	Kleurling	Indiër	Wit	Wit	TOTAAL
	Vroulik	Manlik	Vroulik	Manlik	Manlik	Vroulik	Manlik	
0 – Ongedefinieërd								0
1 - Voor-VGOO (< NKR1)								0
2 - VGOO 1 (< NKR1)			1	1				2
3 - VGOO 2, graad 5 (< NKR 1)			2					2
4 - VGOO 3, graad 7 (< NKR 1)				1				1
5 - VGOO 4, graad 9 (NKR 1)		2		1				3
6 - Graad 10, NATED 1, NCV vlak 1 (NKR 2)	1	9	2	9				21
7 - Graad 11, NATED 2, NCV vlak 2 (NKR 3)	3	4	1	3				11
8 - Graad 12, NATED 3, NCV vlak 3 (NKR 4)	7	33	46	148		1	4	239
9 – Nas. Sert / diploma, Gevorderde Sertifikaat, N4 – 6 (NKR 5/6)		1	5	23		2	9	40
10 – Gev. Diploma / B Tech Graad / Baccalaureus Graad (NKR 7/8)						11		11
11 - Meesters Graad (NKR 9)							3	43
TOTAAL	11	49	57	187	0	14	16	334

2.4 Vaardigheid Ontwikkeling Planne

2.4.1. Volwasse Gebasseerde Onderwys en Opleiding (VGOO)

In 2019 was die Suid-Afrikaanse ongeletterdheidsyfer 12%, wat 'n verbetering van 7,1 persentasiepunte teenoor die vorige dekade. Ondanks hierdie verbetering, is 4,4 miljoen volwassenes in Suid-Afrika nog ongeletterd. Alhoewel ongeletterdheidsvlakke hoër is vir vroue (12,5%) as mans (11,6%), het die geslagsgapings in ongeletterdheids aandeel sowel as ongeletterdheidsyfers aansienlik verminder.

Elandsfontein Myn erken dat 'n arbeidsmag met die regte vaardighede, ervaring en opleiding is een van die mees basiese behoeftes van die bedryf. Erkenning van vorige leer ("RPL") sal ook gebruik word as deel van die VGOO-benadering om werknemers en gemeenskapsleerders die geleentheid te gee om 'n erkende kwalifikasie te verwerf. In die algemeen word "RPL" gebruik om die plasing en bevoegdheid van werknemers op toepaslike VGOO-vlakke te bepaal. Sulke werknemers ondergaan 'n beoordeling en indien bevoeg, word gesertifiseer en 'n MKO-toekenning is moontlik verseker vir hulle. Deelnemers sal gemotiveerd en aangemoedig wees om dit by te woon VGOO klasse na bring hulle in ooreenstemming met moontlike verdere ontwikkelings-, opleidings- en bevorderingsgeleenthede, waar vakatures bestaan. VGOO laat deelnemers toe om te kompetisie met ander gekwalifiseerde werknemers en gee hulle die vermoë om hulself te bemark. VGOO-vlakke sal ook 'n vereiste wees vir bevordering in ander beroepe.

Om te kwalifiseer vir VGOO, 'n persoon moet 'n keuringsproses ondergaan vir plasing soos ooreengekom met die onderskeie werkgewer. Kandidate wie hoë vlakke van potensiaal demonstreer gedurende die plasing/"RPL" assesserings mag aanbeveel word vir voltydse VGOO. Die teikens VGOO word in die onderstaande tabelle getoon, tesame met die begrotingsbepaling vir die voorgestelde opleiding.

Tabel 9: VGOO Opleiding plan

VGOO Vlak	Inskrywing Teikens - 2022	Inskrywing Teikens - 2022	Inskrywing Teikens - 2022	Inskrywing Teikens - 2022	Inskrywing Teikens - 2022	Inskrywing Teikens - 2022
Gemeenskap Leerders	0	0	0	5	0	5
Begroting (R)	0	0	0	50 000	0	50 000

2.5. Leerlingskap

'n Leerlingskap is 'n meganisme om gestruktureerde opleiding met werkservaring te koppel, wat lei tot 'n kwalifikasie wat geregistreer is by die Nasionale Kwalifikasie Raamwerk (NKR). Anders as die ou vakleerlingstelsel, maak leerlingskappe voorsiening vir relevante bevoegdhede vir produktiewe werk. Werkservaring moet verband hou met die gestruktureerde opleiding en die leerlingskappe voorberei vir vaardighedsbeoordeling.

Die myn, deur sy hoofkontraakteurs (TMS en WCPO) sal geleenthede beskikbaar stel vir leerlingskappe aan werknemers en gemeenskappe binne die Saldanhabaai munisipaliteit. Leerlingskappe sal oorweeg soos per die besigheid se vereistes en die indiensneming strategie van die myn en sal in die jaarverslag aan die DMHE opgedateer word.

Tabel 10: Eksterne Leerlingskap Teikens

Leerlingskap geleenthede	Leerlingskappe per jaar					Totaal
	2022	2023	2024	2025	2026	
Aantal eksterne leerlingskappe wat per jaar in die leerprogram opgeneem moet word	0	5	0	0	0	5
Begroting (R)	R0	R600 000	R0	R0	R0	R600 000
Loopbaan areas beskikbaar tot interns	Voorbeeld Die myn sal praktiese ervarings voorsien in Pas, Elektries, Instrumentasie-meganikus, Ketelmaak, Katelaar, IT, ens.					

26 Kern Besigheid Vaardighede Program

Die myn oorweeg dit om onderwys- en opleidingsgeleenthede onder sy werknemers te versprei en, waar toepaslik, as deel van die Kern Vaardigheds-program:

- Doen 'n vaardigheid assessering van werknemer se potensiaal en aanleg.
- Evaluering en hersiening van beskikbare vaardighedsontwikkelingsprogramme ten opsigte van die doeltreffendheid en resultate van die werknemer.
- Assesseer werknemers in terme van vaardighede en bevoegdheid gapings; en
- Evalueer toekoms besigheid behoeftes, posisies benodig, begrotings, tydraamwerke, ens.

Die myn sal, waar toepaslik, vaardigheid programme net oorweeg indien dit geregistreer is met die MKO. Die opleidingsprogram wat deur die myn gekies is, moet in lyn gebring word met werknemers se loopbaan vorderingsplan en bevorder 'n veilige en produktiewe operasie. Die onderstaande tabel gee 'n uiteensetting van die teikens vir die SLP-periode van 2022 tot 2026.

Tabel 11: Kern Besigheid Opleiding Teikens (Kontrakteur getalle)

Kern besigheid gebied	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal (2022 - 2026)
	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	
Noodhulp	109	20	110	20	20	279
Veiligheid Verteenwoordiger opleiding	12	1	3	2	2	20
Bevoegdheid A	15	2	2	2	2	23
Bevoegdheid B	110	20	100	20	100	350
Myn Bestuurder Sertifisering	0	0	0	0	0	0
Myn oorsese Sertifisering	0	0	0	0	0	0
Gesondheid en Veiligheid tegniese opleiding	0	2	0	0	0	2
Produksie Toesighouer Bevordering kursus	4	4	4	4	4	2025
Totaal	250	49	219	48	128	694
Begroting (R)	R265 100	R94 500	R153 000	R84 500	R124 500	R721 600

26 Draagbare Vaardigheid Program

Die myn ondersteun die ontwikkeling van draagbare vaardighede wat buite die bedryf of onderneming toegepas kan word. Die vaardighede sal verband hou met ekonomiese geleenthede binne die Saldanhabaai en Weskus-distriksmunisipaliteite en kan die persoonlike voorkeure van die individu insluit. Die minimum intreevlak opvoedkundige kwalifikasies vereiste is graad 12. Op afspraak, werknemers ontvang verpligte werkspesifieke, gesondheids- en veiligheids- en omgewingsverwante opleiding. Permanente werknemers het ook toegang tot individuele ontwikkeling geleenthede vir persoonlike loopbaan vooruitgang, in lyn met hulle loopbaan rigting. Soos en wanneer die behoefte ontstaan, sal 'n vaardigheid oudit uitgevoer word om die behoefte te bepaal aan draagbare vaardigheidsontwikkeling, soos sowel as 'n eksterne markvaardigheid aanvraag analise, dan sal ons 'n draagbare vaardigheid program ontwikkel en implementeer, in lyn met die uitkoms van die vaardigheidsoudit, en deur betrokkenheid met die Werkers Forum sodra die myn in volle produksie is.

Die onderstaande tabel beklemtoon enkele van die draagbare vaardighede waarop die myn gefokus sal wees en wat van die MKA en ander SETA's verkry sal word.

Tabel 12: Draagbare Vaardigheite Ontwikkeling fokus gebied

Kategorie van draagbare vaardigheid	Sektor	Vaardigheid program	Tydraamwerk
Alternatiewe Werksvaardighede fokus op groot ekonomiese sektore in die distrik ekonomie Toepaslik tot alle werknemers	Mynbou Sektor	Masjien Operateurs Basiese elektriese opleiding Mynbou voertuig operateurs Basiese motor herstelwerk Basiese sny en sweis Rekenaar opleiding	Deurlopend, en dit sal weerspieël word in die myn se werkplekvaardighedsplan
	Bou industrie	Basiese elektriese opleiding Basiese loodgieterswerk Baksteen makery Rekenaar opleiding Pleisterwerk Verfwerk	
	Vervaardiging Sektor	basiese sny en sweis Basiese hout meubels vervaardiging Rekenaar opleiding Staal produk vervaardiging	
	Vervoer Sektor	Basiese motor herstelwerk Drywers Voertuig onderhoud Voertuig Valet dienste	
Entrepreneuriële vaardighede Toepaslik tot alle werknemers	Oor alle sektore	Arbeid verhoudings Leierskap Ontwikkeling, toesighouding en bestuursvaardighede Diversiteit Bestuur Vroue in bestuur	

Tabel 13: Draagbare Vaardigheid Ontwikkeling plan (kontraakteurs/gemeenskap)

Tipe van draagbare vaardighede opleiding	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal Verwagte inskrywings 2022 tot 2026
	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	Verwagte inskrywings	
Metskills individue vaardigheid Program: - Basiese Aanleg Operateur - Proses Aanleg Oorsig - Monster Voorbereiding Prakties Assessering - NKR V2 Ertse ontvangs en maal, & klassifikasie/versnelling en kondisionering - NKR V2 Flotasie - NKR V2 Konsentraat en uitskot hantering - RPL V2 Nasionale Sertifikaat minerale Verwerking	166	150	140	130	120	706
Ander vaardighede opleiding: - Masjien Operateur (d.w.s., ADT, graafmasjien, grader)	184	0	0	0	0	184
Begroting (R)	R2 326 037	R958 226	R894 344	R830 462	R766 580	R5 775 649

*Moet hersien en opgedateer wanneer die myn in volle produksie is en in samewerking met aanbevelings van die Werkers Forum

27 Moeilik Vulbare vakatures

Op hierdie stadium is die myn in die inbedryfstellingsfase en is hy besig met die verhoging van bedrywighede. *Vorm R, vereis in terme van Regulasie 46 (b) (i) (bb) van die MPHOW sal gedurende die derde jaar van die myn in volle werking gestel word, aangesien dit nodig is om vakatures aan te dui wat nie langer as 12 maande gevul is nie.*

.

28 Loopbaan Vordering plan

Waar toepaslik, sal geleenthede oorweeg word om die loopbaanontwikkeling van werknemers verder te verbeter. Dit kan die ontwikkeling van generiese loopbane vir alle dissiplines insluit om 'n pasgemaakte loopbaan te ontwikkel wat die beste by kandidate pas. Dit sal 'n deurlopende inisiatief wees. Dit sal voordelig wees vir werknemers om spesifieke loopbaangeleenthede binne die myn na te streef.

In ooreenstemming met die MPHOW Regulasie 46 (b) (ii) die volgende mag voorsien word, waar toepaslik:

- Loopbaanontwikkelings maktrikes vir elke dissipline (insluitende van minimum toelatingsvereistes en tydraamwerke – deel van WVP).
- Individuele werknemer ontwikkeling planne en vinnige vordering in lyn met behoeftes en vermoëns; en.
- In lyn met teikens, tydsraamwerke en hoe die loopbaanvoortgangsbepanning & leiding geïmplementeer sal word (in harmonie met WVP).

210 Loopbaan Leiding

Om loopbaanvordering in die onderneming te fasiliteer, sal die myn, wanneer in volle produksie, en waar toepaslik, 'n plan ontwikkel met die bevoegdhede, vaardighede en graderingsvlakke wat nodig word vir die verskillende kategorieë van indiensneming, die opleiding nodig vir elke stap en die minimum vereiste van die werk spesifikasie.

Posbeskrywings mag gedetailleerde inligting van die kennis, vaardighede en vermoëns en ervarings bevat wat vereis word vir die minimum toetree vlakke vir die spesifieke posisie. Posbeskrywings kan gebruik word om vordering tussen vlakke in die onderneming te bepaal.

Individue binne die verskillende dissiplines mag geleenthede gegee vir groei/ontwikkel van laer bekwame werksvlakke tot hoër vaardighede en bestuursvlakke deur middel van:

- Die uitvoering van individuele assesserings, die versameling van inligting van alle werknemers se kwalifikasies, aspirasies, ontwikkelingsbehoefte en potensiële vermoëns.
- Voldoende beplanning vir werknemer loopbane sodat hulle mag vorder van laer tot hoër vaardighede en bestuur posisies. Dit moet egter daarop gelet word dat die beperkte personeelstruktuur interne vorderingsgeleenthede kan beperk.
- Voorsien vir minimum werkvereistes, bevoegdheid, vaardighede en opleiding wat nodig is vir elke posisie/werk binne die operasie.
- Verseker dat loopbaan vordering planne insluit om geslag teiken op senior en bestuur vlakke.
- In ag neming van die werknemers se persoonlike ontwikkeling behoeftes in lyn met die strategiese doelstellings van die mynbedryf.
- Fasilitering waar toepaslik, relevante kursusse en alternatiewe vaardigheidsontwikkelingsprogramme om werknemers toe te rus vir vordering.

Loopbaan vordering planne sal gereeld opgedateer word en sal beskikbaar gemaak word deur die MH bestuurder. *Die tafel hieronder voorsien 'n raamwerk vir bestuur vordering en die finale getalle sal voorsien word sodra die myn in volle produksie is.*

Tabel 14: Raamwerk vir Bestuur Loopbaan Vordering binne die Elandsfontein Myn

Opleiding programme binne loopbaan vordering	Kern mynbou beroepe	Posisie begin van	Huidige opleiding intervensie	Teiken posisie werk aan	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5
					Nee geïdentifiseerde werknemers	Nee geïdentifiseerde werknemers	Nee geïdentifiseerde werknemers	Nee geïdentifiseerde werknemers	Nee geïdentifiseerde werknemers
TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC

211 Vestiging van 'n Talentpoel

Met die oog op die vestiging van 'n Talent-poel, kan die myn gereeld werk- en opvoedkundige vereistes vir elke posisie binne die organisasie bepaal en loopbaan voorstel wat daarop gemik is om die Moeilik Vulbare Posisies aan te spreek. Die myn sal in hierdie verband met werknemers konsulteer. Dit sal kandidate met potensiaal insluit in terme van die vereistes vir vaardighede en indiensneming van die myn.

212 Mentorskap plan

Mentorskap ondersteun mense se ontwikkeling, indiensnemingsbillikheid, beplanning van menslike hulpbronne en prestasiebestuur. Dit is 'n formele verhouding tussen 'n mentor en 'n mentee en is

gevestig om die loopbaan van die mentee te verbeter deur vaardighede en kennis te bou. Dit is 'n deurlopende proses om die potensiaal van die mentee te ontsluit, wat sowel die individu as die organisasie bevoordeel. Wanneer in vol produksie, die mentorskap program sal wees voorberei deur MH bestuurders om te begin nadat mentors en geslagte geïdentifiseer is.

Wanneer ten volle geïmplementeer, die mentorskap proses sal insluit:

- Identifisering en opleiding van mentors rakende hulle spesifieke rol en verantwoordelikhede as mentors.
- Verseker dat Menteespas met geskikte mentors binne die ~~operasie~~ *operasie*.
- Ontwikkel spesifieke uitkomst vir die mentorskap program.
- Oorweeg geleenthede vir mentors en Menteeën om te ontmoet.
- Gelyke geleenthede vir die deelname van vroulike kandidate.

Die tafel hieronder mag dien as 'n basis vir beplanning van die mentorskap program en sal jaarliks opgedateer word deur die MH-bestuurder en aan die DMHE gerapporteer word.

Tabel 15: Mentorskap Program Raamwerk

Mentoring program	Loopbaan aflewerings	Duur	Teiken		Geslag	
			HDSA	NIE-HDSA	VROULLIKE	MALE
TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC

2121 Mentorskap Aksie plan

Die myn sal die periode 2023/2024 gebruik wanneer die myn in volle produksie is om sy mentorskapprogram te verfyn en te formaliseer wat verband hou met sy loopbaanvorderingsprogram.

- Die mentorskap Program mag gekoppel wees aan die Vaardigheidsontwikkeling Program, Leerlingskapprogram, loopbaanvorderingsprogram, internskap- en beursprogram en indiensnemingsbillikheidsprogram.
- rakende interne mentorskap van werknemers, die myn mag die volgende meganismes oorweeg:
  - o vestig mentorskap implementering strukture binne die myn.
  - o Pas mentors met geskikte mentees.
  - o Stel verhouding doelwitte en planne vir leer programme
  - o Evalueer en verfyn die proses.

213 Internskap Plan

Internskap is 'n instrument om nuwe toetreders tot die arbeidsmark geleenthede te bied om werkblootstelling te kry en praktiese ervaring in hulle onderskeie velde van studie. Geleenthede vir internskappe kan beskikbaar wees wanneer meer gediversifiseerde en bekwame posisies by die myn beskikbaar is. Vir hierdie doel sal geleenthede vir internskappe waarskynlik beskikbaar wees sodra dit in volle produksie is.

2131 Internskap Aksie Plan

Die internskap plan vorm deel van die myn se vaardighede ontwikkeling Beplan.

Die internskap plan mag:

- Teikens voorsien, tydraamwerke, en 'n begroting.
- Voorsien van leerareas in lyn met die behoeftes van die maatskappy.
- Skei interne en eksterne internskappe.
- Wees inklusief van eie gefinansierde studies; en
- Wees reflektief van streeks demografie.

Die objektief van die Elandsfontein Myn se internskap plan is om ervaringsgerigte internskap opleiding aan te bied om mynwerknemers en geselekteerde eksterne studente te identifiseer wanneer die myn in volle produksie is.

Vordering van interns sal gemonitor en geëvalueer word. Studente se rekords sal bewaar word en waar nodig aan die ouerinstelling gestuur word. As 'n eksterne student 'n beurshouer is, sal die opsie van eerste reg om die intern aan te stel wanneer die internskap voltooi is, in ag geneem word. 'n Internskap plan en geassosieerde teikens sal voorsien word in die jaarlikse verslag aan die DMHE. Hieronder is 'n uiteensetting van 'n tipiese implementeringsplan vir internskap en die leerlingskapnommer sal voorsien word wanneer die myn in volle produksie is.

Tabel 16: Internskap Implementering plan

Internskap Implementering plan																				
Aktiwiteite	2022				2023				2024				2025				2026			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Ervarings behoeftes				X				X				X				X				X
Seleksie en plasing van interns					X				X				X				X			
Ontwikkel 'n opleiding bestuur instrument						X				X				X				X		
DVO & internskap program							X				X				X				X	
Evaluering en terugvoering																				X

Tabel 17: Internskap Teikens

Internskap geleentheid	Internskappe per jaar					totaal
	2022	2023	2024	2025	2026	
Getal van eksterne leerders wat in die internskapsprogram per geleentheid geakkommodeer moet word jaar	0	0	1	1	1	3
Begroting (R)	R0	R0	R25 000	R25 000	R25 000	R75 000
Loopbaan gebiede beskikbaar tot interns	Die myn mag praktiese ervarings voorsien in Ingenieurswese, Landmeting, Beroepsgesondheid, Veiligheid en omgewing, ens.					

214 Beurs Program

Die doel van die myn se beursplan is om beurse beskikbaar te stel wat die breër behoeftes van die industrie en die myn se Vaardigheid Ontwikkeling Plan reflekteer. Loopbaan inligting en oriëntasie sessies sal gehou word om Beurs student werf en om hulle te adviseer omtrent loopbaan geleenthede binne die myn en die sektor. Studiehulp kan verleen word vir werknemers wat op hul eie tyd studeer ten opsigte van beursbeleid.

Die Myn is bewus daarvan om nie net te voldoen aan die behoefte van sy eie werknemers se ontwikkeling geleenthede nie, maar ook dié lede van die plaaslike gemeenskap om toegang tot die tersiêre opleiding te kry deur beurse. Afgesien van besigheidsverwante kwalifikasies, die myn mag voorsien vir gekwalifiseerde individue van ander sektore van die ekonomie wie se gemeenskappe deur die myn geraak sal word.

Die myn sal 'n Beurs Bestuurskomitee vestig, wat die implementering van die beursprogram in ooreenstemming met die Vaardigheds Ontwikkeling Plan sal inlig en lei. Die Bestuurskomitee sal 'n Beursskema raamwerk ontwikkel wat die begroting sal bepaal wat aan die program toegewys moet word. Die begroting sal jaarliks hersien word. Die raamwerk vir die beursskema kan bepaal dat:

- Beurs word op 'n verantwoordelike manier aangebied en weerspieël die behoeftes van die bedryf en die vaardighede en arbeidsplanne van die myn.
- Beurse sal toegeken word aan leerders wie ddarna streef om voorgraadse studies in mynbou verwante velde soos, Veiligheid, Gesondheid, Omgewingbestuur, Geologie, Handel, en ander velde van studie wat relevant is vir die behoeftes van die myn.
- Loopbaaninligtingssessies en oriënteringskemas kan uitgevoer word om Graad 10 tot Graad 12 leerders en gegradueerders van die gasheer gemeenskap in die area te adviseer omtrent loopbaan geleenthede binne die myn.

Daar sal van beursontvangers verwag word om 'n kontrak aan te gaan wat die bepalinge en voorwaardes van die beurs uiteensit. Hulle mag praktiese opleiding aangebied word gedurende die Desember vakansie. Beurshouers mag óf werk aangebied word na voltooiing in die vorm van 'n internskap, óf as hulle elders werk aanvaar, sal die terugbetaling van beursverpligtinge gereël word.

Die Beursplan/skema voorsien vir naskoolse opleiding en opvoeding, wat mag:

- Teikens voorsien, tydraamwerke, en 'n begroting.
- Voorsien van leerareas in lyn met die behoeftes van die maatskappy.
- Aparte interne en eksterne beurse
- Dui aan of beurse deurlopend is of voorsien vir nuwe innames.
- Wees ingelig deur die moeilik om te vul vakatures.

2141 Beurs Seleksie Kriteria

Seleksie kriteria vir 'n Beurs is gebaseer op regverdigheid en mag insluit vereistes met betrekking tot:

- Matriek vrystelling met 'n gemiddelde slaagsyfer van 75%.
- Slaag sleutelvakke afhangende van die dissipline waarvoor aansoek gedoen word.
- Die kandidaat is nie 'n beurshouer nie.
- Die kandidaat moet aanvaar wees deur die opvoedkundige tersiêre instelling vir 'n spesifieke kursus.
- Die opvoedkundige instelling en die kursus moet SAKO geakkrediteer wees;
- Voorkeur sal gegee word aan kandidate van benadeelde agtergronde.
- Voorkeur sal gegee word aan inwoners van die plaaslike gemeenskappe; en
- 'n volledige beurs kan aangebied word.

Hernuwing van die Beurs sal afhang van die suksesvolle prestasie van die beurshouer.

Tabel 18: Beurs Teikens

Jaar	Nuwe Beurse	Rol Oor	Totaal	Begroting (R)
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	2	0	2	300 000
2025	0	2	2	300 000
2026	2	2	4	600 000
Totaal	4	4	4	R1 200 000

Opmerking: Kropz is van voorneme om ten minste een (1) beurs per jaar toe te ken tot twee (2) namate die myn in volle produksie is.

3 Indiensneming Gelykheid

3.1 Inleiding

Elandsfontein voldoen aan die Wet op Diensbillikheid, 1998, Wet 55 van 1998 as gewysig, en van toepassing tot mynbou maatskappye. Die doel van die Wet is om gelykheid in die werkplek te bereik, deur:

- bevordering van gelyke geleenthede en regverdige behandeling in indiensneming deur die eliminerings van onbillike diskriminasie.
- regstelling van die nadele wat in indiensneming ervaar word deur aangewese groepe ('n Aangewese groep beteken swart mense, vroue of persone met gestremdhede).

Diensbillikheidsdoelstellings, wanneer die myn in volle produksie is, sal voorsien vir:

- het numeriese doelwitte vir die bereiking van billike verteenwoordiging,
- het 'n rooster vir elke jaar,
- het interne monitering en evaluering prosedures, insluitend interne geskil resolusie meganismes, en
- identifiseer persone, insluitend senior bestuurders, om die plan te monitor en implementeer.

Tabel 19: Indiensneming Gelykheid Statistiek van Elandsfontein werknemers soos op 28 Februarie 2022 (Vorm S).

Beroep vlak	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		totaal	Gestremdes		Totaal HBSA % in
	Afrika	gekleurde	Indiese	Wit	Afrika	gekleurde	Indiese	Wit	Manlik	Vroulik		Manlik	Vroulik	bestuur
Top bestuur (Direkteure)	1	0	0	2	1	0	0	1	0	0	5	0	0	40%
Senior bestuur (EXCO)				1		0	0	1	0	0	2	0	0	0,00%
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middel-bestuur	1	1	0	4	1	0	0		0	0	7	0	0	43%
Geskoolde tegniese en akademies gekwalifiseerde werkers, Junior Bestuur, Toesighouers, Voormanne en Superintendent	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	3	0	0	50%
Semi-geskoolde en diskresionêre besluite neem									0	0	0	0	0	0,00%
Ongeskoolde en gedefinieerde besluite neem	3				1				0	0	4	0	0	100%
Totaal	4	2	0	5	2	1	0	2	0	0	20	0	0	50%

Tabel 20: Indiensneming Gelykheid Statistiek van Kontrakteurs soos op 28 Februarie 2022 (Vorm S)

Beroep vlak	Manlik				Vroulik				Buitelanders		Totaal	Gestremdes		Totaal HBSA % in
	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	Manlik	Vroulik		Manlik	Vroulik	Bestuur
Top bestuur											0			
Senior bestuur		1		4		2					7			42,86%
Professioneel gekwalifiseerde en ervare	1	8		11		1		1			22			56,55%
spesialiste en middel- bestuur														
geskool tegniese en akademies gekwalifiseerde werkers, junior	2	35		4	2	3		7			53			79,25%
bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente														
Semi-geskoolde en diskresionêre besluitneming	39	85		5	11	30		2			172			95,93%
ongeskoolde en gedefinieerde besluitneming	2	60			1	17					80			100%
Totaal	44	189	0	24	14	53	0	10	0	0	334			90%

*Slegs myn personeel (Raad / EXCO uitgesluit)

32 Vroue in mynbou

Die myn bied vroue 'n gelyke geleentheid om aan sy operasie deel te neem, op alle verantwoordelikeidsvlakke. Die mynbestuur is daartoe verbind om vroue deelname op alle vlakke binne die myn binne in 'n tydperk van vyf jaar te bereik, waar manlike fisiese eienskappe nie nodig is nie. Om die vereiste vlak van vrouedeelname binne die myn te bereik, is die volgende inisiatiewe van toepassing:

- werwing van vroue by alle operasionele vlakke.
- Die bevordering van 'n kultuur van nie-diskriminasie en geslag gelykheid.
- Vroulike werknemers om deel te neem aan verantwoordelikhede en uitdagings gelyk aan dié wat aan manlike werknemers verleen word.
- Mentorskap
- Die gesondheid en veiligheid van vroue sal nie gekompromiseer word nie, in die geval van swanger vroue en dié van hul ongebore babas.
- Gelyke verteenwoordiging onder leerlingskappe, leerlinge, en beurse.
- MH beleid en prosedures sal geouditeer word nie-diskriminasie te verseker.

33 Bemagtiging van die Gestremdes

As 'n werknemer gestremd word terwyl in diens van die maatskappy, alternatiewe kort van ontslag sal ondersoek word. Die volgende sal oorweeg word:

- Die natuur van die persoon se huidige werk.
- Die erns en omvang van gestremdheid.

As die werknemer nie in staat is om die uitvoering sy/haar huidige werk te doen nie, sal die volgende oorwegings van toepassing wees:

- Die omvang tot watter werk die werknemer kan uitvoer.
- Die moontlikheid dat die aanpassing van die werker se pligte of werkomstandighede om die werknemer te akkommodeer in sy/haar gestremdheid.
- Die beskikbaarheid van geskikte alternatiewewerk.

4 Myn Gemeenskap Ontwikkeling plan

4.1. Plaaslik Ekonomiese Ontwikkeling Program

Die Elandsfontein myn is geleë binne die Saldanhabaai Munisipaliteit (**SBM**). Die ligging van die opgrawingsplek is ongeveer tussen Hopefield en Langebaan. SBM is ongeveer 140-kilometer noord van Kaapstad. Dit vorm deel van die Weskus Distrik Munisipaliteit (DC1), geleë in die Wes-Kaap Provinsie. Die Swartland Munisipaliteit grense die munisipaliteit in die weste deur die Atlantiese Oseaan, in die noorde deur die Bergrivier-munisipaliteit en die ooste.

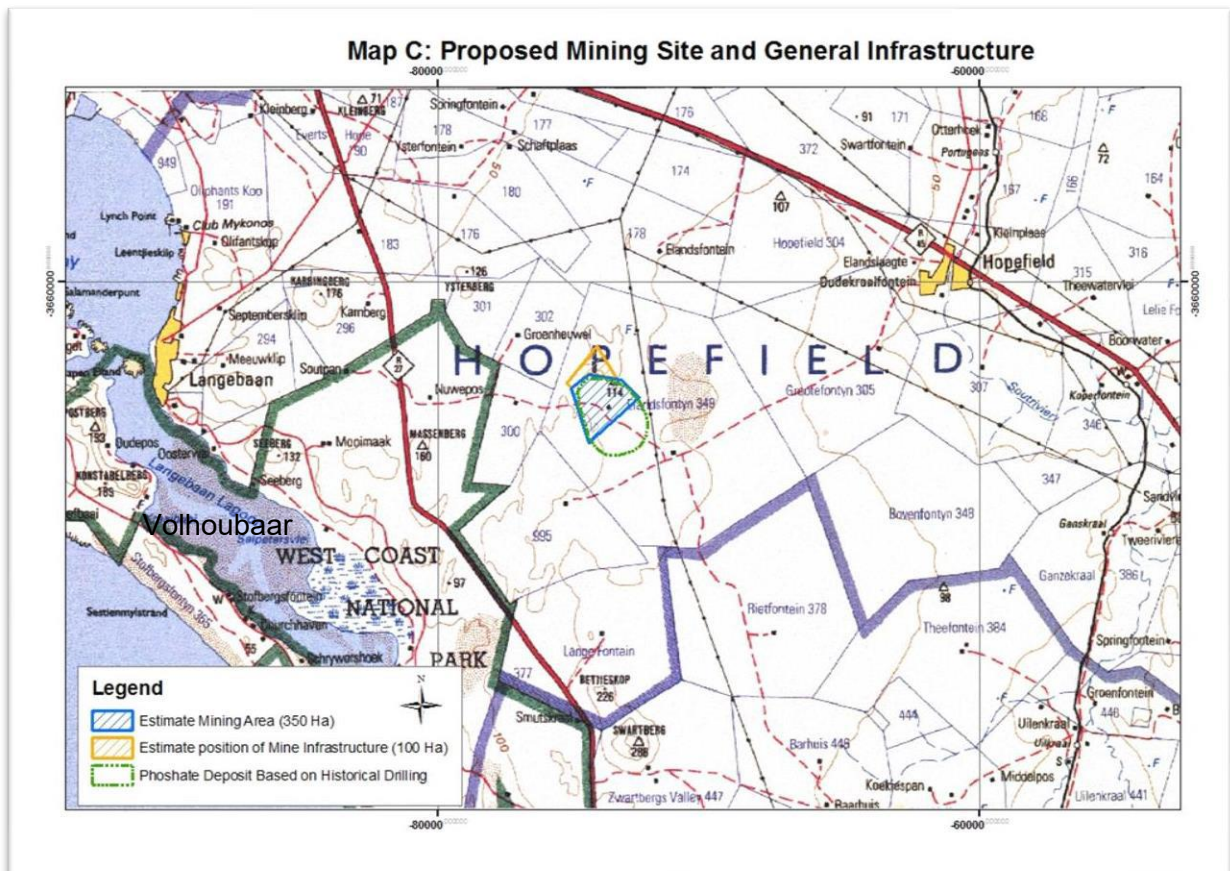
Die Saldanhabaai munisipaliteit beslaan 'n oppervlakte van 2 015 km² (ongeveer 166 565,48 hektaar) en het 'n kuslyn van 238 km. In totaal 0,4% van die geografiese grond is stedelike

grond en 96,96% landelike grond. In die algeheel vorm Saldanhabaai munisipaliteit 5,8% van die hele Weskus geografiese land, maak dit die kleinste munisipale gebied in die distrik.

Die hoofkantoor is geleë in Vredenburg, met satelliet kantore in Hopefield, St Helenabaai,

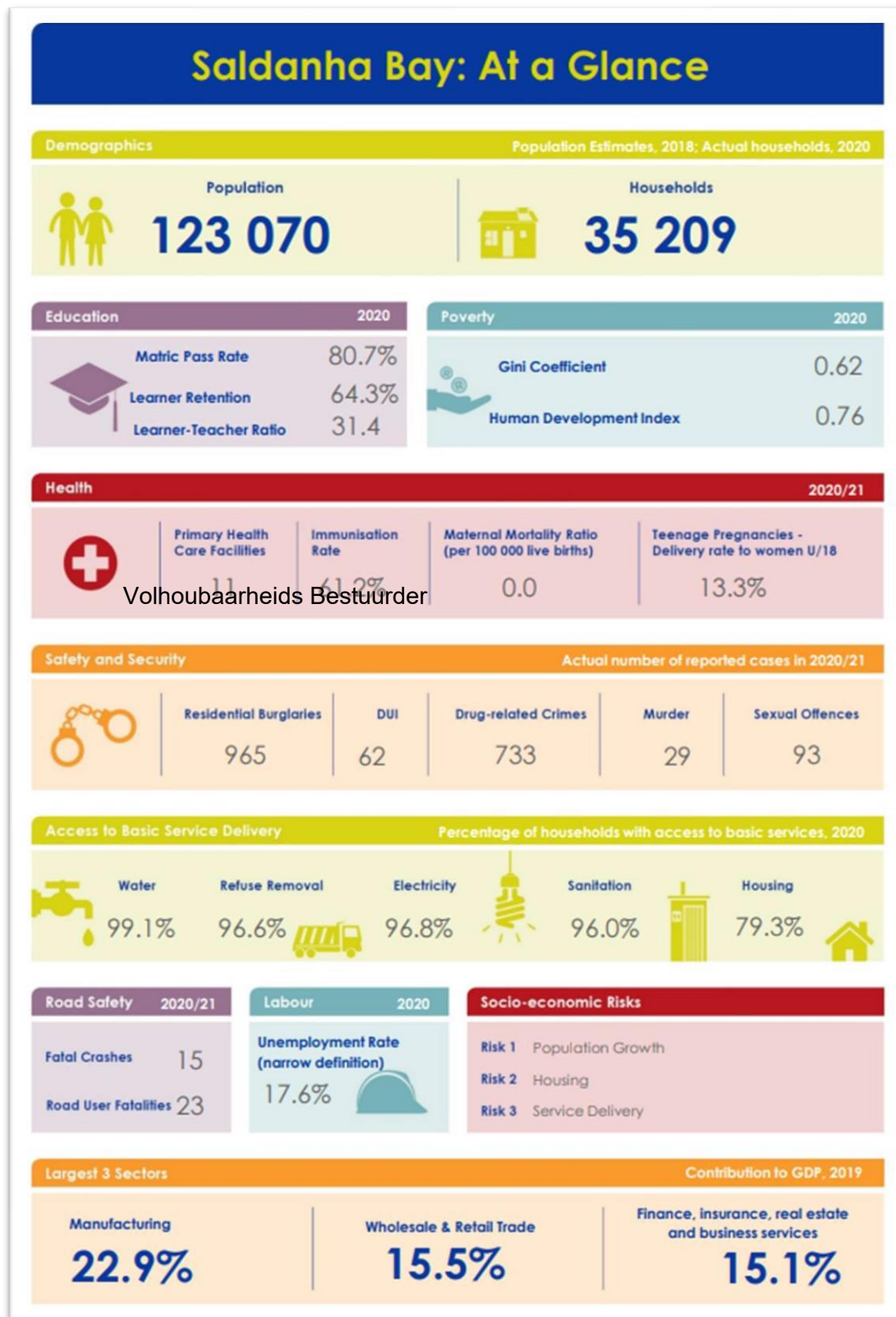
Paternoster, Saldanha en Langebaan. Saldanhabaai het die grootste natuurlike hawe in Afrika en die gebied is geoormerk as 'n streeksontwikkelings nodus vir die ontwikkeling van die Wes-Kaap Provinsie. Die onderstaande kaart bied 'n grafiese aanduiding van die Saldanhabaai munisipaliteit. Die ligging van die myn is in Wyk 6. Die mynbou terrein kan bereik word van die R 27 en die R45 soos aangedui in die kaart C hieronder.

Figuur 2: Kaart aanduiding mynbou gebied

4.2. Sosio Ekonomie

Die figuur hieronder dui aan die algehele sosio-ekonomiese profiel van die Saldanhabaai munisipaliteit.

Figuur 3: Saldanhabaai op die oog af (Bron: 2021 Sosio-ekonomiese profiel SBM – 2021)

4.3 Sosiale en Ekonomiese agtergrond van gebied waarin myn bedryf [Reg 46 (c) (i)

Die sosiale en ekonomiese agtergrond van die gebied waarin die myn bedryf word, is afgebaken deur nasionale, provinsiale en plaaslike regeringsbeleid.

Nasionale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (NROR 2019) voorsien die nasionale beleid raamwerk wat verband hou met:

- Die Wes-Kaap Provinsiale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (PROR, 2014)
- Wes-Kaap Provinsiale Strategiese plan 2019 – 2024 (WKPS)
- Weskus Distrik Munisipaliteit Geïntegreerde Ontwikkeling plan (WKD GOP 2022 – 2027) en ruimtelike ontwikkelingsraamwerk (2020)
- Saldanhabaai Geïntegreerde ontwikkeling plan (SBM GOP 2017-2022).

4.4 Nasionale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (NROR) - 2019

Die NROR is gefokus op die verandering van die historiese ontwikkeling ruimtelike geleentheid te ontsluit vir alle mense in alle gebiede. Hierdie onderliggende objektief moet die ruimtelike beplanning in kennis stel in alle sferes van die regering, om ontwikkelingsbesluite te lei en beleggingsbesluite te stuur.

Die NROR voorsien 'n ruimtelike beplanning visie vir Suid-Afrika, wat as volg stel: “Al ons mense wat in gedeeltes en vervormde plekke woon in 'n geïntegreerde, inklusiewe, volhoubare en mededingende nasionale ruimte ekonomie”.

Die NROR dui aan dat daar 'n aantal belangrike informante is wat die ruimtelike beplanningsbesluit in die toekoms onvermydelik sal beïnvloed, insluitend:

- Migrasie na stede en groot dorpe.
- Bevolking groei - ± 75-80 miljoen deur 2050.
- Toenemende afhanklikheid aan regering, as gevolg van groeiende armoede.
- vraag vir verhoogde diens aflewering, d.w.s. water, elektrisiteit, WWTW, ens.
- klimaat verandering – impak ontwikkeling in stedelike en landelike gebiede.
- natuurlike omgewing – ekologiese stelsels

Om bogenoemde ruimtelike visie te bereik, stel die NROR die ideale ruimtelike ontwikkelings patroon vir Suid-Afrika in 2050, soos volg: veerkragtig, volhoubare en inklusiewe nasionale ruimtelike ontwikkelings patroon na apartheid wat goed bedien word deur 'n gekonsolideerde stelsel van internasionale, nasionale en streeksontwikkelingsnodusse en gange, met 'n hoogs produktiewe netwerk van landelike streke, waar ontwikkelingsnodusse, landelike streke en harde infrastruktuur ingebed is binne die vermoëns en interafhanklikheid van die nasionale ekologiese infrastruktuur stelsel.

Die volgende spesifieke ruimtelike elemente binne die Weskus-distrik is geïdentifiseer as gevolg van die ideale ruimtelike ontwikkelingspatroon van die NROR:

- Saldanhabaai is 'n erkende invoer/uitvoer nodus.
- Saldanha, Vredenburg, Moeresburg en Clanwilliam is geïdentifiseer as streeksontwikkelings ankers.
- Die N7 word erken as 'n sleutel nasionale pad en interregionale vervoer roete / korridor.
- Die Sishen-Saldanha ystererts spoorweglyn is 'n erkende sleutel spoor roete.
- Die suidelike dele van die distrik is aangewese as 'n gebied vir landbou en kleinskaalse boerdery, sowel as produksiegebied vir eko-hulpbronne.

4.5 Die Wes-Kaap Provinsiale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerk (PROR, 2014)

Die doel van die Wes-Kaap PROR is om munisipale geïntegreerde ontwikkelingsplanne te lei en ruimtelike ontwikkeling raamwerke tot prioriseer en belyn belegging en infrastruktuur in die Wes-Kaap.

Die PROR het drie gebiede van ingryping geïdentifiseer, wat moet weerspieël in laer orde distriks- en plaaslike ruimtelike planne, soos volg:

- Sosio – Ekonomiese ontwikkeling
- Stedelike herstrukturering
- Omgewing volhoubaarheid

Die PROR het spesifieke kwessies en strategieë vir die Weskus Distrik as volg geïdentifiseer:

- Berei 'n industriële ontwikkelings- / omgewingsbewaringsplan vir Saldanhabaai voor wat die uiterste omgewings- en ekonomiese sensitiwiteit van hierdie deelstreek erken.
- Berei 'n aksieplan voor wat sal aanpas by die wêreld klimaat verandering.
- Ondersoek die potensiaal vir 'n Olifantsrivier-ontwikkelings korridor met besondere klem op verbeterde toegang tot grond vir kleinboere, wat bewus is van omgewingsgevoeligheid van die baie belangrike Olifantsrivier monding.
- Formuleer 'n kus bestuurplan om druk te plaas vir ontwikkeling langs die kus.
- Bevorder ekologiese korridor wat die kus sone met die Cederberg Berge koppel.

Die PROR (2014) bevat 'n ruimtelike plan, wat dui op grondgebruikspatrone, ruimtelike beplanningskategorieë, die ruimte ekonomie en nedersetting patroon in die provinsie. PROR kaart sluit in die volgende ruimtelike benamings, wat as relevant beskou word vir die Weskus-distrik VOF.:

- Saldanha-Vredenburg as 'n stedelike funksionele streek, wat die groei en ekonomiese nodus is in die distrik.
- Die N7 is 'n belangrike noord-suid toerisme en/ of vervoer roete deur die distrik.

4.6 Wes-Kaap Regering Provinsiale Tesourie: Provinsiale Inkomste uitgawes 2022

Gedurende 2022/23 bestee provinsiale departemente R3.816 miljard (of 4,9%) van die 2022/23 provinsiale begrotings in die WKD. Binne die Distrik, Swartland (24,8%) en Saldanhabaai (17,0 %) plaaslike munisipale gebiede is toegewys die grootste aandeel van die 2022/23 provinsiale begroting. Bergrivier sal ontvang die kleinste toekenning (10,2 %).

Provinsiale begrotings verspreiding in plaaslike munisipale gebiede, 2022/23, illustreer die provinsiale begrotingsverdeling tussen die plaaslike munisipaliteite in die Weskus-distrik. Die distrik ontvang die laagste provinsiale uitgawes per capita (R8 068) in die Wes-Kaap. Die totale provinsiale infrastruktuuruitgawes in die WKD is R554.447 miljoen in 2022/23 waarvan R230.790miljoen (41,6%) aan padinfrastruktuur en openbare werke bestee sal word, en R155,1 miljoen (28 %) aan menslike nedersettings in die streek. 'n Beduidende aandeel (19,5%) van die provinsiale besteding binne die WKD strek oor wyke en munisipaliteite. Die WKD se ekonomie was gewaardeer tot R31.0 miljard in 2019 en het 5,1% tot die provinsiale ekonomie bygedra. Tussen 2015 en 2019 het die WKD 'n gemiddelde jaarlikse groei koers ervaar van 0,6%. Hierdie koers is laer as die van die provinsiale ekonomie, wat gegroei het met 1% dieselfde periode.

Figuur 4: Weskus DistrikMunisipaliteit

4.7 Arbeid

Vanuit 'n streekspektief, het die WKDM 183 188 werkers in diens geneem in 2019 en het 7,1% tot die provinsiale indiensneming bygedra. **Saldanhabaai en Swartland** munisipale gebiede het in 2019 die grootste verhoudings van werkgeleenthede in die WKD bygedra, onderskeidelik 28,1% en 25,5. Dit word gevolg deur die **Bergrivier** (16,3%), **Matzikama** (15,6%) en **Cederberg** (14,6%) munisipale gebiede. Tussen 2015 en 2019 het die WKD 'n gemiddelde jaarlikse toename van 3 552 poste beleef. Die **Saldanhabaai** en **Matzikama** munisipale gebiede het die laagste nommer van nuwe indiensneming geleenthede tussen 2015 en 2019 ervaar, met 'n gemiddelde jaarlikse toename van onderskeidelik 504 en 598 poste.

4.8 Plaaslike Munisipale Ruimtelike Ontwikkeling Raamwerke

Uit die oorkoepelende ruimtelike en beplanningsbeginsels en GOP-doelstellings, bevat die ROR drie oorkoepelende ruimtelike doelstellings / temas wat die rigting van ruimtelike groei en bestuur in die distrik weerspieël. Hierdie doelstellings word verder ingelig deur die belangrikste ruimtelike kwessies wat uit die status quo-assessering geïdentifiseer is. Hierdie ruimtelike doelstellings en temas word in die onderstaande tabelle vertoon:

Tabel 21: ROR Ruimtelike doelstellings

Doelwit	Beskrywing
Doelwit 1: Bou Omgewing	Verbetering die kapasiteit en kwaliteit van infrastruktuur in die gebiede met die hoogste ekonomiese groeipotensiaal, terwyl die voortgesette voorsiening van volhoubare basiese dienste aan alle inwoners in die distrik verseker word, wat ruimtelike transformasie en gelyke toegang tot geleenthede.
Doelwit 2: Sosio- Ekonomie	Om 'n omgewing te fasiliteer en te skep vir werkskepping, ekonomiese groei en toerisme-ontwikkeling, terwyl toegang tot openbare geriewe bevorder word, soos onderwys en gesondheid fasiliteite – oor die algemeen verbeter die gemeenskap se welstand en veiligheid van alle mense.
Doelwit 3: Biofisiese omgewing	Bevorder die bewaring van kritieke biodiversiteitsgebiede deur strategiese implementering van volhoubare landbou-aktiwiteite en stedelike ontwikkeling waar die impak op biodiversiteit die laagste sal wees, terwyl ook die potensiële impak van natuur (klimaat verander) op die inwoners van die distrik versag word.

Tabel 22: ROR temas

Doelwit	Beskrywing	sleutel sektore / aspekte
	Die beboude omgewing is 'n breë term wat verwys na die mensgemaakte omgewing wat die omgewing van menslike aktiwiteite op 'n distriksvlak bied, wat wissel van grootmaatinfrastruktuur (d.w.s. energie, water, afval) om infrastruktuur te vervoer, menslike nedersettings, en erfenis hulpbronne.	- Groei potensiaal van Dorpe - menslike nedersettings & Informaliteit – Ruimtelike transformasie - vervoer & mobiliteit - water Voorsienings - afval bestuur - energie - Erfenis - inligting & Kommunikasietegnologieë (ICT)
	Sosio-ekonomies ontwikkeling, in die konteks van 'n ROR hou verband met en is besorg oor die interaksie van sosiale en ekonomiese faktore/ sektore.	- Bevolking Groei - Ekonomiese Groei & Indiensneming - Toerisme - Gesondheid & Onderwys - Land Hervorming
	Die biofisiese omgewing kan beskryf word as die fisiese omgewing (water, grond, ens.), die biologiese aktiwiteit daarin, sowel as die gepaardgaande ekologiese prosesse (Digby Wells, 2013).	- Bewaring en biodiversiteit gebiede - Kus bestuur - Landbou - Klimaat verandering - Mynbou - Landelike ontwikkeling - Landskap en hidrologie

4.2. Demografie

4.9.1. Bevolking

Die bevolking van Saldanhabaai is in 2021 123 070 mense, wat dit die tweede meeste bevolkte munisipale area maak in die WKD. Dit word verwag dat die total sal groei tot 129 209 teen 2025, gelykstaande aan die gemiddelde jaarlikse groeikoers van 1,6%.

4.9.2. Geslag verhouding

Die algehele geslag verhouding (GV) beeld uit die totaal van mans per 100 vroue in die bevolking. Die data dui aan dat daar effens meer vroue is as mans in die Saldanhabaai munisipale gebied met 'n verhouding van 50.3% (vroue) tot 49.7% (mans). Die GV vir Saldanhabaai blyk te wees dat dit toenemend effens groei jaar op jaar na 2025 wat toegeskryf kan word aan 'n wye verskeidenheid faktore soos 'n toename in vroulike sterftesyfers sowel as die moontlike invloed van werkende mans na die munisipale gebied.

4.9.3. Ouderdom Kohorte

Tussen 2021 en 2025 is die grootste bevolkingsgroei aangeteken in die 65+ bejaarde kohort wat met 'n jaarlikse gemiddelde koers van 2,3% gegroei het. Groei in die ouderdomskohorts vir kinders en ouderdomsegmente groei by 1,1% en 1,8% onderskeidelik. Dit is hierdie voorspelde groei koersverhogings die afhanklikheidsverhouding teenoor 2025.

4.9.4. Huishoudelike Groottes

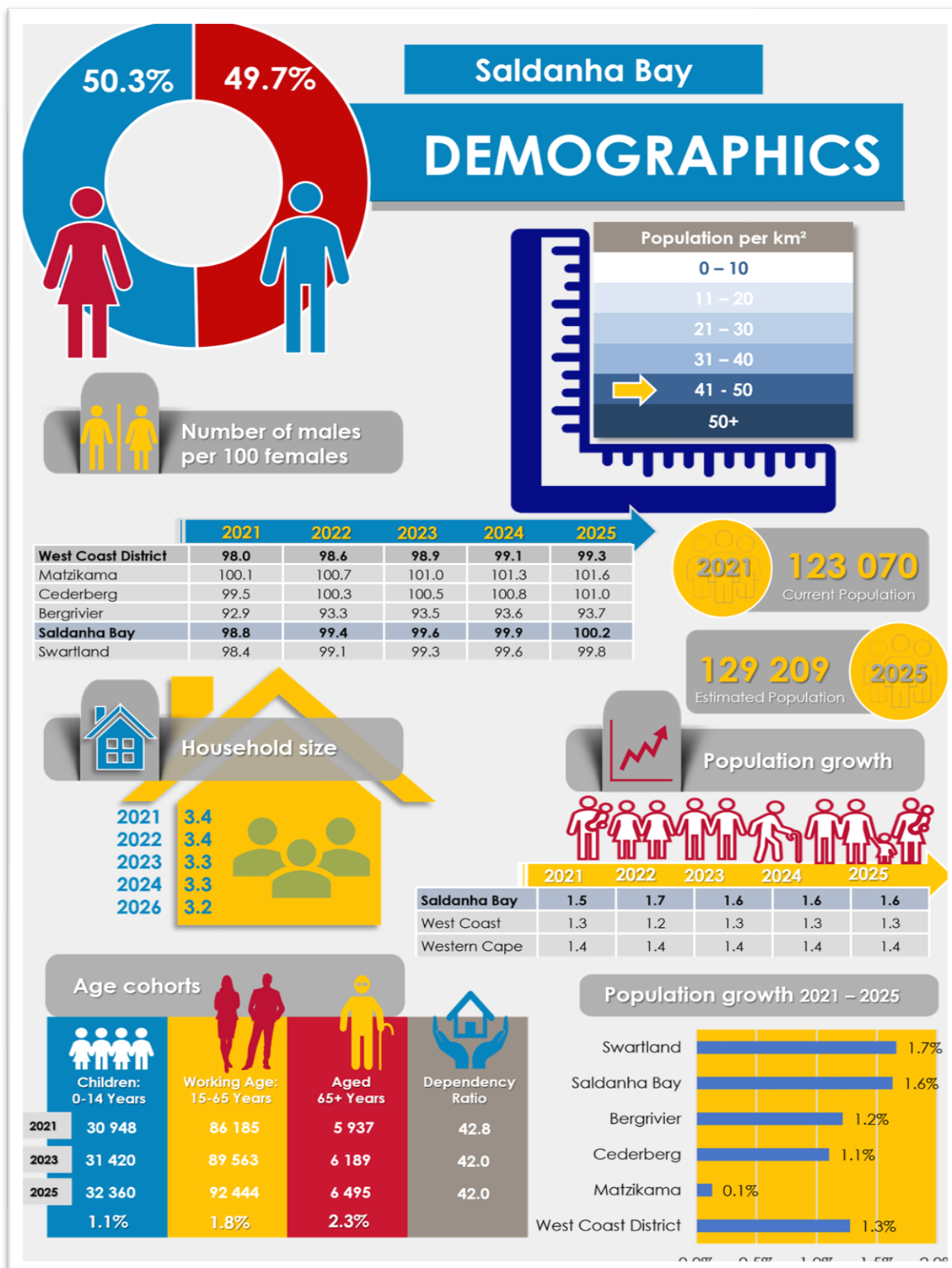
Huishoudelike grootte verwys na die aantal mense per huishouding. Die werklike grootte van huishoudings is afwaarts van 3,4 mense per huishouding in 2021 tot 3,2 in 2026. Bydraende faktore tot 'n stagnering in groei in huishoudelike grootte kan insluit, maar is nie beperk tot, laer vrugbaarheidskoerse, voorvalle van egskeiding, verouderde bevolking, ens.

4.9.5. Bevolking digtheid

Te midde van vinnige verstedeliking in die Wes-Kaap, sal bevolkingsdigtheidsyfers die besluitnemers van die openbare sektor help om omgewings-, individuele gesondheids- en dienslewingsrisiko's te verminder. In 2021 was die bevolkingsdigtheid van die Weskus Distrik (WKD) 15 persone per vierkante kilometer. In volgorde van die hoogste tot laagste, vergelyk die verskillende plaaslike munisipale gebiede in die CWD soos volg:

- **Saldanha Bay** 61 people/km²
- Swartland 37 people/km²
- Bergrivier 17 people/km²
- Cederberg 7 people/km²
- Matzikama 6 people/km²

Die figuur hieronder dui aan die algeheel Saldanhabaai demografie.

Figuur 5: demografie oorsig

4.10 Onderwys

Onderwys bly een van die sleutel moontlikhede waardeur die staat betrokke is in die ekonomie.

Saldanhaabaai se matriek uitkomst piek by 90.5 per in 2013 en uitgedryf tot 87,9% in 2014 en 2015 onderskeidelik soos per die Wes-Kaap Onderwys Departement, 2016; Jaarlikse opname van Openbare en onafhanklik Skole (ASS), leerder inskrywing in Saldanhaabaai verhoog met 'n gemiddelde jaarlikse groeikoers van 2.7% tussen 2013 en 2015, wat 'n aanduiding is dat toegang tot onderwys het verbeter in die Saldanhaabaai omgewing en moet dit lei tot geleenthede vir 'n inklusiewe samelewing.

Die leerder-tot-onderwyser-verhouding was die hoogste in 2015 op 47,7 leerlinge per onderwyser wat goed bo die nasionale standaard is van 30,3 leerlinge per onderwyser. Faktore wat die leerder-onderwyserverhouding beïnvloed, is die vermoë van skole om diens meer opvoeders, indien nodig, sowel as skole wat sukkel om fooie by hul leerlinge in te vorder, sal waarskynlik 'n hoë leerder-onderwyserverhoudings hê.

4.10.1 Leerder inskrywing, die leerder-onderwyser verhouding en leerder behoud koers

Leerder inskrywing in Saldanhaabaai het verhoog met 5.8% jaarliks van 18 314 in 2018 tot 19 383 in 2020, die hoogste in die distrik in vergelyking met naburige munisipale gebiede. Dit kan toegeskryf word aan verskeie faktore, waaronder demografie en sosio-ekonomiese konteks, sowel as 'n vinnig groeiende bevolking.

4.10.2. Nommer van skole

In 2020, Saldanhaabaai gehad totale van 23 publiek gewone skole. Die laag nommer van skole met betrekking tot hoë leerderinskrywing relatief tot die ander gebiede in die distrik beklemtoon die behoefte aan bykomende skole in die Saldanhaabaai-omgewing verder.

4.10.3. Nommer van Geen-Fooi skole

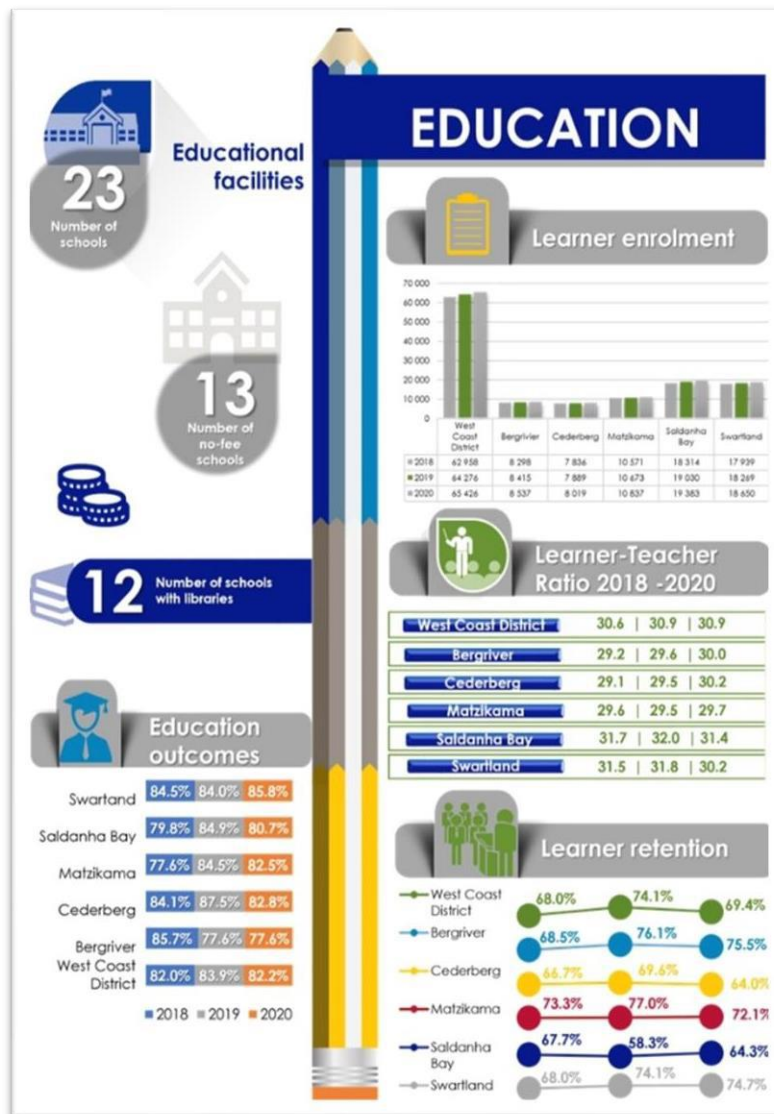
Die verhouding van geen-fooi skole het gebly by 56.5% van 2018 tot 2020, aangedui dat, gegewe die moeilike ekonomiese klimaat, het skole verslag gedoen van toename in ouers wie nie in staat is om le skoolgelde te betaal nie. In 'n poging om sommige van die befondsing uitdagings te verlig, het die Wes-Kaap Departement van Onderwys (WKOD) sekere skole wat betaal, die opsie aangebied om nie-fooi-skole te word. Dit beteken dat ongeveer twee derdes van die skole in die Saldanha-baai-gebied by die Wes-Kaapse departement van Onderwys geregistreer is as geen-fooi-skole.

4.10.4. Skole met biblioteke en media sentrums

Skole met biblioteke en media sentrums het geleidelik verhoog van 11 in 2018 tot 15 in 2019 voordat dit in 2020 tot 12 skole gedaal het.

4.10.5. Onderwys uitkomst (Matriek slaagsyfer)

Saldanhaabaai se matriek uitkomst was in 2019 84,9%, maar het in 2020 tot 80,7% agteruit gegaan. Die onderstaande figuur dui die algehele opsomming van onderwys in Saldanhaabaai aan.

Figuur 6: Onderwys oorsig

4.11 Gesondheid

4.11.1 Gesondheidsorg Fasiliteite

In terme van gesondheidsorg fasiliteite, Saldanhabaai 11 primêre gesondheidsorgklinieke (PGS) in 2020 gehad, wat bestaan uit 8 vaste en 3 mobiele klinieke. Daarbenewens is daar 'n distrikshospitaal.

4.11.2. Nood Mediese dienste

Saldanhabaai het 2 ambulansse per 10 000 inwoners in 2020 wat op gelyke voet is met die distrik se gemiddelde 2 ambulansse per 10 000 mense. Dit is opmerklik dat hierdie getal slegs na provinsiale ambulansse verwys en alle private diensverskaffers uitsluit.

4.11.3. MIV/VIGS/TB

Saldanhabaai se totale geregistreerde pasiënte wat ART's ontvang, het tussen 2019/20 en 2020/21 met 102 pasiënte toegeneem. Altesaam 13154 geregistreerde pasiënte het antiretrovirale behandeling ontvang in die Weskus distrik in 2020/21. Saldanhabaai, by 3 952 pasiënte, verteenwoordig 30.0 % van die pasiënt se ontvang in die Weskus-distrik.

Die aantal nuwe antiretrovirale pasiënte het in 2020/21 tot 635 gedaal in vergelyking met die syfer van 2019/20.

Saldanhaabaai het 'n verbetering vertoon in tuberkulose (TB) gevalle in 2020/21 met 655 gevalle aangeteken. Hierdie syfer verteenwoordig 'n afname uit die 781 gevalle wat in 2019/20 aangemeld is.

4.11.4. Kind Gesondheid

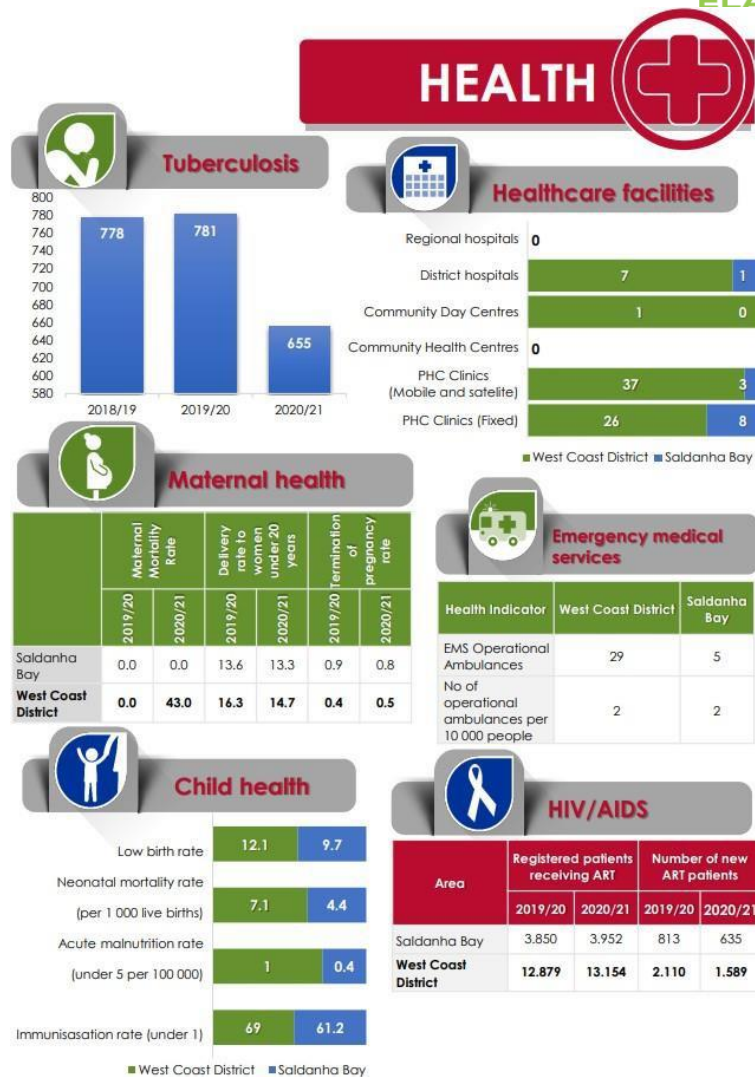
Immuniseringsyfers in die Saldanhaabaai-gebied is relatief laag op 51,5% in 2019/20, maar toon tekens van verbetering skuiwing tot 61,2 in 2020/21. Die nommer van ondervoede kinders onder vyf jaar (per 100 000) in Saldanhaabaai in 2020 was 0,4, 'n effense verbetering vanaf 2019. Neonatale sterftesyfer (NMR) (per 1 000 lewende geboortes) in die Saldanhaabaai het van 5,6 tot 7,0 in 2019/20 maar verminder tot 4,4 in 2020/21. Die lae-geboortegewig aanwyser was aangeteken by 9,7 in 2020/21, 'n effense afname van 10,7 aangeteken in 2019/20. Die munisipaliteit het beter gevaar as die distrik vir al vier kinders gesondheidsaanwysers, uitgesonder immunisasies.

4.11.5. Moeder Gesondheid

Die moeder sterfte koers in die Saldanhaabaai gebied is nul sterftes per 100 000 leef geboortes in 2020/21. Die sterftesyfer van die distrik moeder sterftes was 43,0 vir 2020/21.

Die lewering koers tot vroue onder 20 jaar in Saldanhaabaai en Weskus Distrik was aangeteken met 13,3 en 14,7% onderskeidelik in 2020/21. Verklarings in tiener swangerskappe was waargeneem van 2019/20 tot 2020/21 vir sowel die munisipaliteit as die distrik.

Die beëindiging van die swangerskapskoers bly relatief konstant op 0,8% vir 2020 en 2021 in die Saldanhaabaai-omgewing. Die onderstaande figuur dui die algehele gesondheidsopsomming in Saldanhaabaai aan.

Figuur 7: Gesondheid oorsig

4.12. Armoede

4.12.1. BBP per capita

Met R78 890,00 (Nominale Prys) in 2020, Saldanhabaai se huidige BBP per capita staan goed en waarlik bo dit van die Weskus Distrik se syfer van R69 251,00, maar onder die Weskaapse syfer van R84 967,00.

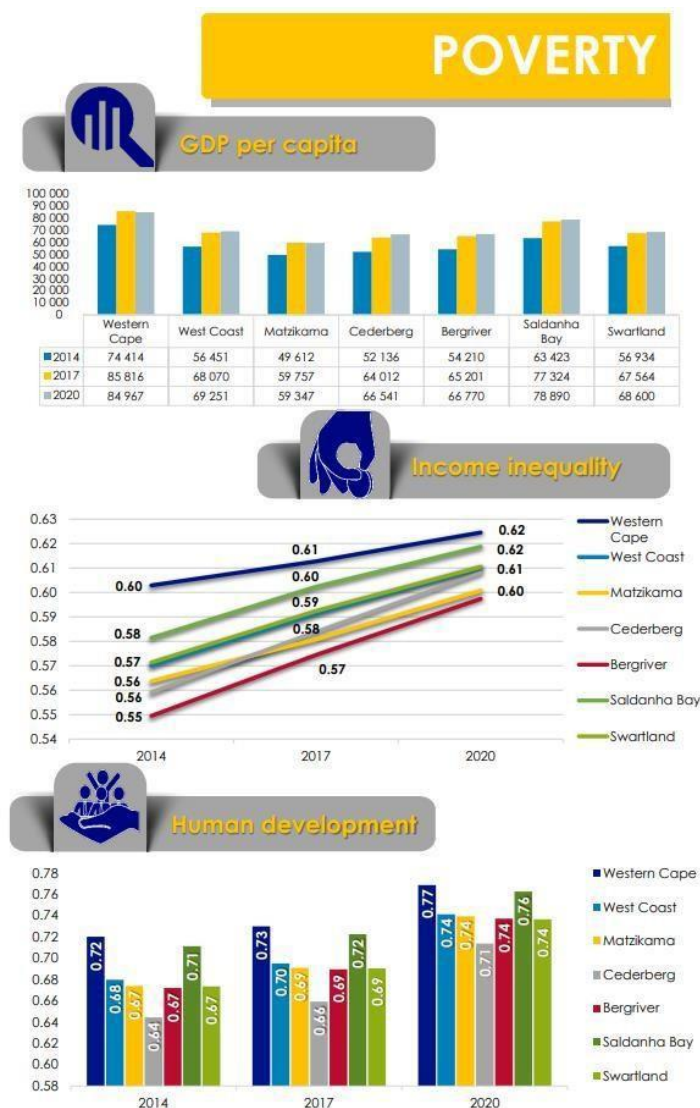
4.12.2. Inkomste ongelikheid

Dit is geskatte dat Saldanhabaai se totale arbeid krag in 2019 sal beloop tot 51 546 werkers waarvan 10 850 (22,9 persent) in die informele sektor is. Inkomste-ongelykheidsvlakke was marginaal hoër in Saldanhabaai vir 2020 met 'n Gini-koëffisiënt van 0,62 in vergelyking met aangrensende munisipaliteite regoor die Weskus-distrik en die Wes-Kaap.

4.12.3. Menslike Ontwikkeling

Die Verenigde Nasies gebruik die menslike ontwikkelingsindeks (MOI) om die relatiewe vlak van sosio-ekonomiese ontwikkeling in lande te beoordeel. Aanwysers wat menslike ontwikkeling meet, is onderwys, behuising, toegang tot basiese dienste en gesondheid. Die MOI is 'n saamgestelde aanwyser wat die onderwysvlakke weerspieël, gesondheid, en inkomste. Die MOI is verteenwoordig deur 'n nommer tussen 0 en 1, waar 1 'n hoë vlak van menslike ontwikkeling aandui en 0 verteenwoordig geen menslike ontwikkeling. Die armoede aanwysers word in die figuur hieronder vertoon.

Daar was 'n algemene toename in die MOI in Saldanhabaai van 0,71 in 2014 tot 0,72 in 2017. Hierdie toename het volgehou met 'n syfer van 0,76 aangeteken in 2020. Die neiging vir die Weskus Distrik en die Wes-Kaap in die algemeen was tussen 2017 en 2020 soortgelyk.

Figuur 8: Armoede aanwysers

4.13 Basiese Dienslewering

4.13.1. Agtergrond

Die Grondwet bepaal dat elke burger het die reg op toegang tot voldoende behuising en dat die staat redelike wetgewing en ander maatreëls moet neem binne beskikbare hulpbronne die progressiewe besef van hierdie reg te bereik. Toegang tot behuising sluit ook in toegang tot dienste soos drinkwater, basiese sanitasie, veilige energiebronne en verwyderingsdienste om te verseker dat huishoudings 'n ordentlike lewenstandaard geniet.

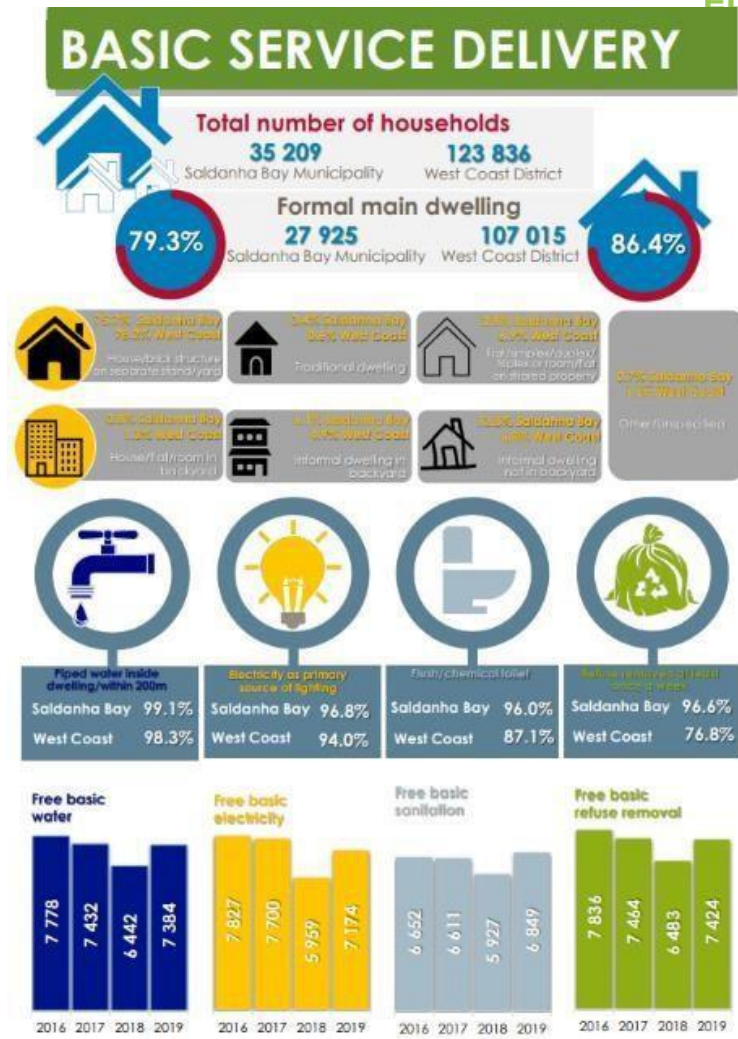
4.13.2. Behuising en Huishoudelike dienste

Met 'n totaal van 35 209 huishoudings in die Saldanhabaai munisipale gebied, net 79.3% het toegang tot formele behuising gehad, die laagste wanneer dit vergelyk word met ander munisipaliteite in die Weskus Distrikgebied; die distriksgemiddelde was 86,4%. Die gebied het ook die hoogste informele huishoudings gehad vergelyking in die distrik, 'n totaal van 19,6% vergeleke met die distriksgemiddelde van 11,7 %. As sodanig is toegang tot formele behuising 'n besondere uitdaging in die Saldanhabaai munisipale gebied.

Alhoewel daar 'n relatiewe lae deel van die formele behuising was, was die toegang tot die diens egter aansienlik hoër, met toegang tot pypwater binne 200m van die woning op 99,1%, toegang tot 'n spoel- of chemiese toilet op 96,0%, toegang tot elektrisiteit (vir beligting) op 96,0% en die verwydering van vuilis ten minste weekliks deur plaaslike owerheid by 96.6% van huishoudings. Hierdie toegang vlakke was bo die distriksgemiddelde vir alle dienste.

4.13.3. Behuising en Huishoudelike dienste

Die totaal van huishoudings wat gratis basiese dienste ontvang het in die Saldanhabaai munisipale gebied toon 'n algemeen dalende neiging tot en met 2018. Die gespanne ekonomiese toestand sal na verwagting druk uitoefen op huishouding inkomste vlakke, wat mag invloed hê op die totaal van behoeftige huishoudings en die vraag na gratis basiese dienste neem toe.

Figuur 9: basiese diens aflewering

4.14 Veiligheid en Sekuriteit

4.14.1. Moord

Moord is gedefinieer as die onregmatige en opsetlike doodmaak van nog 'n persoon.

Binne die Saldanhabaai-omgewing het die aantal moorde afgeneem van 40 in 2020 tot 29 in 2021. Die moordsyfer (per 100 000 mense) het van 33 in 2020 tot 24 in 2021 gedaal. In die WKD het dit afgeneem van 28 in 2020 tot 25 in 2021. Die moordsyfer in Saldanha is van die hoogste in die WKD.

4.14.2. Seksuele misdrywe

Seksuele misdrywe insluit verkragting (opgedateer tot die nuwe definisie van verkragting om voorsiening te maak vir die insluiting van manlike verkragting), sekswerk, pornografie, openbare onsedelikheid en mensehandel.

In 2021 was daar 93 seksuele misdrywe in die Saldanhabaai-gebied in vergelyking met 434 gevalle in die Weskus Distrik. Saldanha daarom verantwoord vir 21.4 % van seksuele misdrywe oorkant die distrik. Die voorkoms van seksuele misdrywe (per 100 000 bevolking) is die laagste in Saldanha Baai (76) in vergelyking met ander plaaslike munisipaliteite in WKD.

4.14.3. Dwelmverwante misdrywe

Dwelmverwante misdade verwys na die situasie waar bevind word dat die dader in besit is van, onder die invloed van of verkoop van onwettige dwelmmiddels.

Dwelmverwante misdaad binne die Saldanhabaai-gebied het in 2021 afgeneem, van 892 gevalle in 2020 tot 733 gevalle in 2021. Die WKD se dwelmverwante misdrywe het skerp afgeneem in 2021, van 4 411 in 2020 tot 3 505 in 2021. By die oorweging van die koers per 100 000 mense, met 596 misdade per 100 000 mense in 2021 is die Saldanhabaai-gebied onder dié van die distrik (750).

4.14.4. Ry onder die invloed (ROI)

A situasie waar bevind is die bestuurder van 'n voertuig is oor die wettige bloed alkohol limiet. Die totaal van gevalle van ry onder die invloed van alkohol of dwelms in die Saldanhabaai gebied wys 'n skerp afname van 252, vanaf 314 in 2020 tot 62 in 2021. Dit is verwerk in 'n koers van 51 per 100 000 mense in 2021, wat laer is as die distrik se 87 per 100 000 mense in 2021.

4.14.5. Woonhuis inbrake

Die onregmatige betreding van 'n woonhuis met die opset om 'n misdaad te pleeg, gewoonlik 'n diefstal.

Die misdaadstatistieke van 2020/21 wat deur SAPS en Statistiek SA vrygestel is, dui daarop dat die aantal residensiële inbrake in Suid-Afrika met 6,7% gedaal het. Binne die Wes-Kaap Provinsie, inbrake by woongebiede het afgeneem met 8.5% tussen 2020 en 2021. Woonhuis inbraak gevalle binne die Saldanhabaai-gebied het met 275 afgeneem van 1 240 in 2020 tot 965 in 2021.

By die oorweging van die koers per 100 000 bevolking, met 784 gevalle per 100 000 mense in 2021, Die koers van Saldanha is bo dié van die distrik wat 'n koers van 515 per 100 000 in dieselfde verslagjaar aangeteken het. Die onderstaande syfer dui die veiligheids- en veiligheidsstatistieke aan.

SAFETY AND SECURITY

MURDER		2018/19	2019/20	2020/21
Actual Number	Saldanha Bay	28	40	29
	West Coast District	127	129	116
Per 100 000	Saldanha Bay	23	33	24
	West Coast District	28	28	25

SEXUAL OFFENCES		2018/19	2019/20	2020/21
Actual Number	Saldanha Bay	100	131	93
	West Coast District	507	571	434
Per 100 000	Saldanha Bay	84	108	76
	West Coast District	112	124	93

DRUG-RELATED OFFENCES		2018/19	2019/20	2020/21
Actual Number	Saldanha Bay	1 114	892	733
	West Coast District	5 864	4 411	3 505
Per 100 000	Saldanha Bay	937	736	596
	West Coast District	1 293	956	750

DRIVING UNDER THE INFLUENCE		2018/19	2019/20	2020/21
Actual Number	Saldanha Bay	181	314	62
	West Coast District	657	857	408
Per 100 000	Saldanha Bay	152	259	51
	West Coast District	145	186	87

Fatal Crashes	Saldanha Bay	22	18	15
Road User Fatalities	Saldanha Bay	32	29	23

RESIDENTIAL BURGLARIES		2018/19	2019/20	2020/21
Actual Number	Saldanha Bay	1 231	1 240	965
	West Coast District	2 779	2 908	2 406
Per 100 000	Saldanha Bay	1 035	1 023	784
	West Coast District	613	630	515

Figuur 10: Veiligheid en sekuriteit

4.15 Ekonomie en Arbeid markprestasie

4.15.1. Formele en Informele Indiensneming

Informele indiensneming is verantwoordelik vir 32,2 persent van die werkers in die landbou-, bosbou- en vissersektor. Meeste van die werkers in hierdie sektor is binne die visvangverwante industrie. Informele werkers in hierdie sektor verdien gewoonlik ondergemiddelde vergoeding.

4.15.2. Werkloosheid

Alhoewel die vervaardiging sektor 'n beduidend porsie oopmaak van die ekonomie, het dit gestagneer in terme van BBP groei tussen 2015 en 2019 en gekontrakteer deur 'n geskatte 8.4% in 2020. Dit het gelei tot 'n gemiddelde 25 werk verliese per jaar tussen 2015 en 2019, gevolg deur 'n verdere afname van 271 poste in 2020. Die figuur hieronder dui die ekonomie en arbeid markprestasie.

Economy and Labour Market Performance

SECTOR	GDPR			Employment		
	R Million value 2019	Trend 2015 – 2019	Real GDP growth 2020e	Number of jobs 2019	Average annual change 2015 - 2019	Net change 2020e
PS Primary Sector	1 404.9	-3.7	18.7	18 334	-70	-2 339
Agriculture, forestry & fishing	1 355.1	-3.8	20.2	18 286	-69	-2 333
Mining & quarrying	49.8	-2.4	-20.5	48	-2	-6
SS Secondary sector	2 741.7	-0.1	-10.2	6 873	-29	-551
Manufacturing	2 172.0	0.0	-8.4	4 912	-25	-271
Electricity, gas & water	120.6	-0.3	-6.7	69	0	-3
Construction	449.2	-0.7	-21.1	1 892	-4	-277
TS Tertiary sector	5 348.1	1.7	-5.6	26 339	603	-1 331
Wholesale & retail trade, catering & accommodation	1 470.3	1.6	-9.8	8 890	293	-563
Transport, storage & communication	813.8	-1.6	-17.3	1 414	0	-93
Finance, insurance, real estate & business services	1 435.4	3.3	-2.7	5 760	161	-278
General government	1 030.4	0.9	0.9	4 935	17	59
Community, social & personal services	598.2	2.3	-1.5	5 340	131	-456
Saldanha Bay	9 494.7	0.3	-3.6	51 546	504	-4 221

Skill Levels	Formal employment	Skill Level Contribution 2020 (%)	Average growth (%) 2016 - 2020	Number of jobs	
				2019	2020
Skilled		19.1	0.7	7 256	6 958
Semi-skilled		40.7	-1.9	16 242	14 859
Low-skilled		40.2	-1.5	15 983	14 658
TOTAL		100.0	-1.3	39 481	36 475

Informal Employment	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Number of informal jobs	11 718	11 623	12 148	13 311	13 481	14 028	12 896	13 142	12 677	12 065	10 850
% of Total Employment	27.3	26.8	26.6	27.4	27.5	27.3	25.2	25.5	24.5	23.4	22.9

Unemployment rates	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bergvliet	4.9	5.2	5.0	4.6	5.0	4.1	4.6	5.1	5.2	5.6	5.4
Matzikama	11.0	11.4	11.0	10.4	11.0	9.5	10.5	11.3	11.4	12.3	11.7
Swartland	9.0	9.4	9.2	8.9	9.4	8.5	9.3	10.1	10.2	11.1	10.6
Saldanha Bay	14.2	14.8	14.3	13.6	14.4	13.4	14.9	16.1	16.4	17.8	17.6
Cederberg	7.0	7.3	7.0	6.6	7.1	6.0	6.7	7.3	7.4	8.1	7.8
West Coast	10.0	10.4	10.1	9.6	10.2	9.1	10.1	10.9	11.1	12.0	11.7
Western Cape	15.9	16.1	16.1	16.0	16.4	16.5	17.7	18.4	18.3	19.6	18.9

Figuur 11: ekonomie en arbeid markte

4.16 Openbare Infrastruktuur Besteding

4.16.1. Besteding aan sosiale infrastruktuur

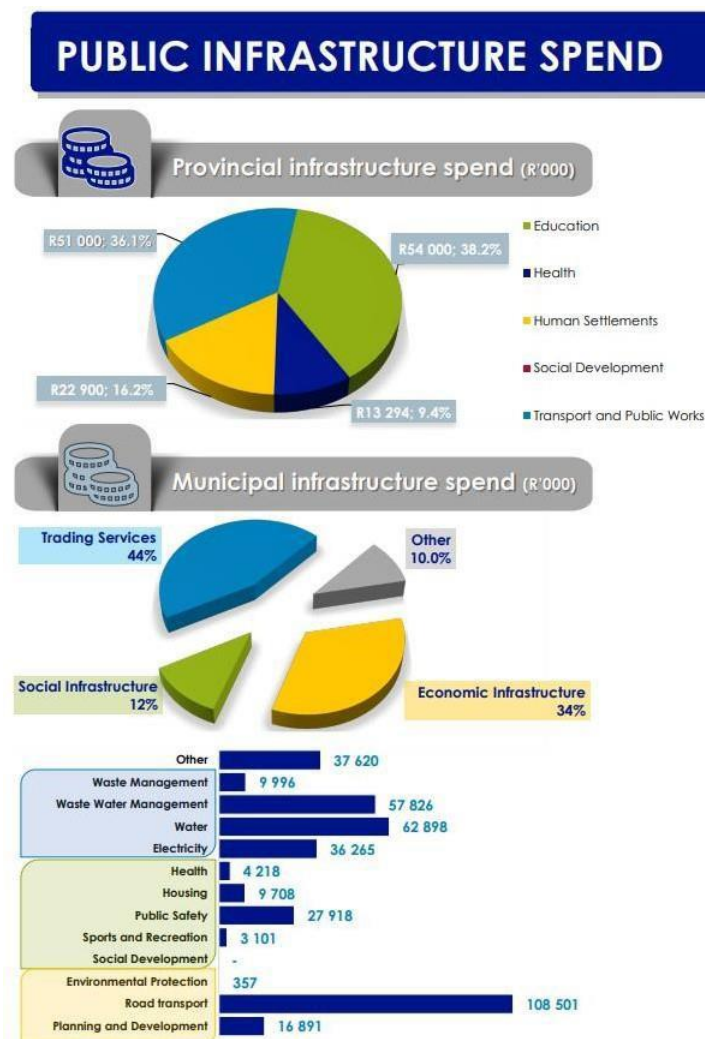
Gemeenskap veiligheid het geprioritiseer deur die Wes-Kaapse regering (WKR) as gevolg van hoë vlakke van misdaad in die Wes-Kaap. Die munisipaliteit het as sodanig 7,4% (R27,9 miljoen) van sy kapitaalbegroting vir gemeenskaps- en openbare veiligheid toegeken.

4.16.2 Besteding aan Ekonomiese infrastruktuur

Ekonomiese infrastruktuur word gedefinieer as infrastruktuur wat ekonomiese aktiwiteite bevorder. Die WKR het R51 miljoen (36,1%) toegeken aan ekonomiese infrastruktuur, meer spesifiek vir vervoer, wat ook die Elandsfontein-myn bevoordeel het. Die munisipaliteit het gehelp deur 'n verdere bydrae te lewer van R125.7 miljoen (d.w.s., 34% van totale munisipale infrastruktuur besteding) waarvan R108.5 miljoen van hierdie bedrag aan padvervoer toegewys was.

4.16.3. Besteding aan Handel dienste

Die meerderheid van die Munisipaliteit se infrastruktuur begroting d.w.s., 44,5% of R167.0 miljoen is toegewys ten opsigte van die verskaffing van basiese dienste. Meeste van die besteding aan handelsdienste was toegeken aan waterbestuur (R62,8 miljoen) met inagneming van die laaste droogtes. Dit is gevolg deur die bestuur van afvalwater (R57,8 miljoen), elektrisiteit (R36,2 miljoen) en afvalbestuur (R9,9 miljoen). Die onderstaande syfer beeld die besteding aan infrastruktuur uit.

Figuur 12: Openbare infrastruktuur spandeer

4.17 Sleutel Ekonomiese Aktiwiteite van gebied waarin die myn bedryf (Reg 46 (c) (ii))

In 2019 was die ekonomie van die Saldanhabaai munisipale gebied gewaardeer op R9,5 miljard (huidige pryse) en het 51 546 werkers in diens geneem. Die skatting vir 2020 dui aan dat die ekonomie gewaardeer is teen R9,7 miljard (huidige pryse), terwyl die indiensneming met 4 221 poste gedaal het tot 47 325 werkers in die munisipale gebied.

Die grootste ekonomiese sektore bydra tot BBP in die munisipale gebied was:

- vervaardiging (22.9%),
- groothandel en kleinhandel handel, spyseniering, en akkommodasie (15.5%), en
- finansiering, versekering, eiendom, en besigheid dienste (15.5%).

Terwyl vervaardiging die grootste bydraer tot BBP was in die Saldanha-baai munisipale gebied, die landbou-, bosbou- en vissersektor was die grootste bydraer tot indiensneming in 2019, wat 35,5% van die totale indiensneming uitmaak, wat daarop dui dat die bedryf arbeidsintensief is. In dieselfde jaar het die vervaardigingssektor 9,5% van die WKD se arbeidsmag in diens geneem, dui dit aan dat dit is 'n kapitaalintensief industrie. Die groothandel en kleinhandel handel, spyseniering, en akkommodasie sektor, wat verantwoordelik is vir 17.2 % van totale indiensneming in die Saldanha-baai munisipale gebied in 2019, is ook 'n sleutel bron van werk. Die kleinste bydraer in 2019 was die mynbou- en steengroefsektor, wat 0,5 persent tot die BBP bygedra het en 0,1 persent tot indiensneming in die Saldanha-baai munisipale gebied.

4.18 Impak van die myn in plaaslike en arbeid stuur gemeenskappe (Reg 46 (c) (ii))

Die Elandsfontein-myn het beduidende indiensnemingsvoordele vir die plaaslike gemeenskappe in die Saldanha-baai Munisipaliteit (SBM). Meer as 50% van die werknemers by die myn is van Hopefield, wat die dorp is met die hoogste werkloosheidsyfer.

Die groot impak sal indiensneming geleenthede wees vir die inwoners met SBM. Verkryging sal waar moontlik binne die indiensnemingsstatistieke van die Elandsfontein-myn gedoen word, is soos volg op einde Februarie 2022, 12 permanente werknemers aan die myn, 4 permanente werknemers by Hoofkantoor en 334 Kontrakteur werknemers van altesaam 350.

4.18.1. Moontlike negatiewe impak van mynbou operasies

Daar is twee Kropz werknemers wie woon op Kropz Elandsfontein Myn. Gedeeltes 2 en 4 van die plaas Elandsfontein 349, is ongepopuleerd. Daar is geen mense, informele nedersettings of begraafters wat verwyder of hervestig moes word nie. Die Saldanha-baai munisipaliteit is bewus van die moontlike migrasie van mense as gevolg van werk geleenthede by die myn en voorsien infrastruktuur vir behuising in ooreenstemming met die GOP. Die impak van die voorgestelde myn sou positief wees om werkseleenthede vir die gemeenskappe Hopefield en Vredenburg / Saldanha te skep.

4.18.2. Ander myne in die omgewing van Elandsfontein Myn

Die volgende myn is in die omgewing van Elandsfontein myn:

Afrimat. Aggregate steengroef. Voorsien werk aan ongeveer 18 persone. **AfriSam (Suid-Afrika) (Edms) Bpk.** Tussen 1970 en 1985 het AfriSam (daarna Anglo Alpha Limited) en NPCC die eiendomme in die Saldanha gebied gekoop vir 'n sement plant en kalksteen steengroewe en vestig 'n vervoer korridor om die twee elemente te verbind. AfriSam myn tans tot 40 000-ton kalksteen vir landboukalk in terme van 'n mynreg oor 'n beperkte voetspoor van sy bestaande Tabakbaai-steengroefgebied. Die AfriSam-projek sluit die ontginning van kalksteen en klei in.

Gecko Kunsmis, Fosfaatmyn. Die maatskappy produseer omtrent 30 000 Tpa aan die plase Langeberg 185/7 en plaas 1043, Saldanha-baai, Wes-Kaap. Twee gebiede, deel een wat 8,2 hektaar beslaan en deel twee bedek 12.5 hektaar, lê noord van die Weskus Fossiel park was voorgestel vir fosfaatmynbou.

4.19 Infrastruktuur en Armoede Verligting Projekte (IAVP's] Reg 46 (c) iii)

Regulasie 46C van die MPHOW Regulasies, soos gewysig, voorsien vir samewerking aan goedgekeurde Sosiaal en Arbeid projekte met myn gemeenskappe en belangstellende en geaffekteerde persone. Die groot belanghebbende en betrokke party, is die Saldanhabaai-munisipaliteit.

Kropz het op 20 Mei 2022 'n vergadering gehad met SBM met betrekking tot Kropz se SLP vir 2022-2027, met verwysing tot infrastruktuur en armoede uitwissing projekte wat die myn sou ondersteun in lyn met die SBM GOP - die gebied waarin die myn werk. SBM, en in veral Hopefield is die groot arbeidstuurgebiede.

Die 2022-2027 SBM GOP is in die proses gefinaliseer te word. 'n Brief van die SBM, gedateer 15 September 2022 bevestig:

- die konsultasie met die munisipaliteit en
  - die betrokke projekte in die Kropz 2022-2026 SLP in ooreenstemming met die SBM GOP.
- (Aangeheg as 'n Aanhangsel)

SBM kan Kropz binne die volgende jaar vyf nader om te versoek dat addisionele projekte oorweeg word. Dit kan moontlik wees as Kropz in volle produksie is en die winsgewendheid daarvan dit moontlik maak.

Die konsultasie proses met SBM sal deurlopend wees. SBM mag hulle behoeftes herprioritiseer wanneer die GOP vir 2022-2027 deur die SBM-raad aangeneem is.

Regulasie 46 (c) (iv) van die MPHOW maak voorsiening vir die bydrae van die myn tot infrastruktuur- en armoedeverligtingprojekte. In hierdie voorlegging sal daarna verwys word as **IAVP's**. Die IAVP's is ontwikkel in oorleg met belanghebbende en geaffekteerde partye.

4.20.1. Distrik en SBM GOP prioriteite

Die Raad het die volgende strategiese doelstellings geïdentifiseer om effektief te gee tot die visie en missie vir die munisipaliteit en gebaseer op die obsessies van die spelwisselaar. Terwyl die

missieverklaring rigting gee vir die munisipaliteit, bied die strategiese doelstellings 'n manier om vordering te meet met die verwesenliking van die ideale wat die Raad in die missieverklaring stel.

- Om die ekonomiese basis van die munisipaliteit te diversifiseer deur industrialisasie, deregulering, fasilitering van beleggings, toerisme-ontwikkeling, terwyl terselfdertyd tradisionele ekonomiese sektore nagesien word
- om n geïntegreerde vervoer stelsel 'te vergemaklik.
- Om uitstekende gedesentraliseerde verbruikersdienste te lewer en te onderhou (Water, sanitasie, paaie, stormwater, afvalbestuur en elektrisiteit.)
- om sosiaal geïntegreerd, veilig en gesond gemeenskappe te ontwikkel
- om uitbreiding van basiese infrastruktuur vir ekonomiese ontwikkeling en groei te handhaaf.
- om n innoverende munisipaliteit 'te wees deur tegnologie, beste praktyke en omgee kultuur.
- om deursigtig te wees, reageer en volhoubare gedesentraliseerde administrasie.
- Om 'n effektiewe kommunikasiestelsel te verseker. (Media, nuusbrieff, bemerking, IT, praat met kliënte, deelname, internet)
- om 'n koesterende kultuur onder ons spanlede te omhels en om vertroue te wen van die gemeenskap.
- om nakoming te verseker deur relevante wetgewing.

In die SBM GOP is 6.2.2.1.2 vroeë kinderontwikkeling en na-sorg geïdentifiseer. 'n Vroeë kinderjare ontwikkeling (OVKO) Forum bestaan in die Saldanhabaai Munisipale Gebied. Departement van Maatskaplike ontwikkeling lei die forum met die ondersteuning van SBM & WKDM en forumlede. DSD, SBM en die Weskus Distrik Munisipaliteit werk as 'n kollektief in terme van die registrasie van ongeregistreerde gedeeltelike sorgfasiliteite.

Kropz sal die volgende oorweeg, met die klem op Hopefield:

- hulp met ongeregistreerde Gedeeltelike sorg Fasiliteite in die SBM gebied, wat dringend aandag benodig;
- Om VKO-programme uit te brei in die hele SBM-gebied – byvoorbeeld speelgroepe, aangesien daar nog te veel kinders is wat nie blootgestel is aan enige vorm van stimulasie nie;
- uitbreiding van Na-Skool sorg so wel as sport en ontspanning aktiwiteite;
- Hersien infrastruktuur ondersteuning en geassosieerde parke in die gebied vir ontspanning doeleindes;
- Fokus aan omgewing bewustheid deur verskillende inisiatiewe – bv., stap roetes;
- Thusong Sentrum ondersteuning vir beter gebruik.

Beide die GOP's van die distrik en SBM beklemtoon vroeë kinderontwikkeling (VKO) as 'n prioriteit, wat die volgende insluit, in die WKDM GOP, 3.5 funksionele gebied:

- vroeë kinder ontwikkeling, beter kurrikulums
- Beter ondersteuning vir kwesbare kinders
- Help VKO sentrum met registrasie en infrastruktuur opgraderings
- Help met stigting en ondersteuning van VKO speelgroepe
- Ondersteuning en versterking van VKO forums binne die struktuur
- Voorsien opleiding tot VKO praktisyns en raadlede
- Jeug Ontwikkeling- Verminder skool uitval koers

- Ondersteun jeug om te kompeteer vir beter werk
- Jeug uitruil program

In die SBM GOP, onder 2,4 ("Game Changer" Obsessies) het die Raad vyf fokusareas geïdentifiseer om die visie en missiestel vir die munisipaliteit te bereik:

- Ekonomiese ontwikkeling en Groei
- kliënt sorg
- tegnologie en Innovasie
- Netheid en
- Jeug.

Hierdie fokusareas dien as die grondslag en raamwerk waarop die munisipaliteit sy visie kan verwesenlik, sal help om die agenda van die nasionale en provinsiale regering te bestuur, uit te brei, en sy infrastruktuur verbeter en verseker dat alle inwoners toegang het tot die noodsaaklike dienste wat hulle benodig.

5.0. Verkryging

5.1. Oorsig

Elandsfontein erken voorkeurverkryging as deel van die breë-gebaseerde swart ekonomiese bemagtiging in Suid-Suid Afrika. Hiertoe is die maatskappy toegewy tot die implementering van 'n verkrygingsplan.

Kropz sal hou by tot die volg BEE wetgewing:

- die Wet op die Breëgebaseerde Swart Ekonomiese Bemagtiging, 2003 (soos gewysig); die generiese kodes vir goeie praktyk op breëgebaseerde swart ekonomiese bemagtiging (BEE-kodes).
- Die hersienings van die 2007 weergawe van die BEE kodes was uitgereik aan 11 Oktober 2013 en kom in krag aan 1 Mei 2015; en sekere sektorspesifieke kodes van Goed praktyk (Sektor Kodes).
- Die B-GSEB kodes bevat vyf elemente.
  - Kode reeks 100 en 600 is die kodes beheer die eienaarskap element
  - Kode reeks 200 en 602 regeer die bestuur beheer element
  - Kode reeks 300 en 603 regeer die vaardighede ontwikkeling element
  - Kode reeks 400 en 604 regeer die onderneming en verskaffer ontwikkeling element
  - Kode reeks 500 en 605 regeer die sosio-ekonomiese ontwikkeling element.

5.2. Verkryging Progressie planne (Reg 46 vi)

Die vorderingplan / beleid van die myn se verkryging is in lyn met een van die doelstellings van die Wet op die Bemande Swart Ekonomiese Bemagtiging, 2003 (B-GSEBA) om 'n wesenlike verandering in die rasse samestelling van eienaarskap en bestuur strukture van ondernemings" te bereik. Die B-GSEB-kodes verwys na ondernemings wat die kodes gebruik om hul BEE-status as "gemeentlike entiteite" te bereken.²⁴ Die reëls en formules vervat in die B- GSEB Kodes, voorskryf die metodologie wat gevolg moet word om die BEE gradering te bepaal van ondernemings. Kropz ondersteun die plaaslike verskaffers, (waar moontlik) inkorporeer plaaslike inhoud as deel van ons voorsiening ketting. Die fokus is op die integrasie van breë- gebaseerde, swart ekonomiese bemagtigingsbeginsels.

Die myn beskou die BEE-gradering en swart eienaarskap van 'n verskaffer of diensverskaffer as 'n oorweging, saam met prys en kwaliteit, wanneer tenders oorweeg word of die kies van 'n verskaffer. Kropz sou nie net op 'n BEE-telling fokus nie, maar eerder die wisselwerking tussen die vlak van swart eienaarskap, BEE-telling, kommersiële aantrekkingskrag en kwaliteit produkte en dienste.

5.3. Behuising en Leef voorwaardes: [Regulering 46 (c) (iv)]

5.3.1. Inleiding

Die Elandsfontein is 'n kontrakmyn, wat beteken dat die meeste werknemers in diens is van groot kontrakteurs, wie se werknemers wat by die myn werk, in die woongebiede van dorpe binne SBM woon.

5.3.2. Status van behuising binne die gemeenskap

Die SBM het 'n menslike skikking plan (MNP), Die MNP is belyn met nasionale en provinsiale strategiese doelstellings, beleidsverklarings en adviesriglyne wat verband hou met die ontwikkeling en bestuur van geïntegreerde menslike nedersettings, die SBM Geïntegreerde ontwikkeling plan (GOP), Konsep ruimtelike Ontwikkelingsraamwerk (ROR) en 'n onlangse hersiening van die SBM-ruimteekonomie-strategie.

Die doel van die MNP is om die ligging te identifiseer, grootte, en natuur van spesifieke behuising projekte in die groter SBM-gebied. Die netto behuisingsbehoefte in die omgewing moet sover moontlik binne die strategiese raamwerk van die nasionale en provinsiale riglyne, die SBM GOP, Konsep ROR, die SBM-ruimteekonomie, nagekom word. Die MNP moet gelees word met die GOP, wat die hoof strategiese beplanningsinstrument bly wat alle beplanning en ontwikkeling en alle besluite rakende beplanning, bestuur en ontwikkeling in die munisipaliteit lei en inlig.

5.3.3. Voeding

Voeding sal gedek word in die induksieprogram vir werkers wat terugkeer van verlof en vir nuwe rekrute. As 'n werknemer gediagnoseer 'n spesifieke siekte soos diabetes, hoë cholesterol of artritis,

die geaffilieerde beroepsgeneeskunde (IMP) of algemene praktisyn (GP) of dieetkundige sal die werknemer meer inligting gee oor gesonde en beter voedingskeuses.

6.0. LED Projek Implementering opsomming

Die volg projekte was geïdentifiseer en voorgestel as toepaslik vir die SLP en in terme van Kropz se doelstellings. As sodanig is dit waarskynlik dat die projekte wat in hierdie SLP aangebied word, volhoubaar sal wees, gegewe die skakels en samewerkingsgeleenthede hierbo genoem. Die belegging in hierdie verband sal ook ooreenstem met die huidige en verwagte produksievlakke en gepaardgaande winsvlakke van Elandsfontein-myn. Vir hierdie doel sal verteenwoordigers van die SBM en geassosieerde vennote op hoogte gehou word van vordering met betrekking tot die implementering van projekte om die DMHE van nakoming te adviseer. Dit kan die vorm aanneem van kwartaallikse LED-projek-vorderingsvergaderings soos van toepassing.

SBM, in konsultasie met Kropz mag voorgestel dat addisionele projekte ingesluit word in die SLP.

Tabel 23: Projekte Samevatting

Projek Naam en no	Projek Impak	Implementering Datum	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Totaal
1) Hopefield Thusong Sentrum (Rekenaar kamer opgradering, opleiding, en ondersteuning)	infrastruktuur vaardighede ontwikkeling en opleiding Onderwys	2022-2026	R 100 000	R 350 000	R 350 000	R 300 000	R 300 000	R 1 400 000
2) Projek vir Gestremdes	infrastruktuur Gesondheid en sosiale welstand	2022 - 2026	R 120 000	-	-	-	-	R 120 000
3) opvoedkundige Ondersteuning en Vroeë kinderontwikkeling (Opgradering van infrastruktuur/spelwerke/ onderwysers ondersteuning program)	Onderwys infrastruktuur opgradering Voedingsondersteuning Vaardighede ontwikkeling en opleiding	2022 - 2026	R 750 000	R 750 000	R 750 000	R 750 000	R 750 000	R3 750 000
4) Eco- Toerisme en roete	Plaaslike toerisme in die Weskusvaardighede ontwikkeling en Opleiding Omgewingsbewustheid Gesondheid en sosiale welstand	2022-2026	R 100 000	R 200 000	R 200 000	R 200 000	R 200 000	R 900 000
*Let daarop dat dit minimum bedrae is, en meer befondsing kan beskikbaar gestel word deur samewerking en strategiese vennootskappe. Die bydrae deur die maatskappy is 'n projeksie gebaseer op verwagte produksie "ramp up" sal onderhewig wees om te verander gebaseer op werklike produksie in volle werking, en hierdie sal wees meer volledig in die jaarlikse implementering planne en jaarlikse vordering verslae wees.			R 1 070 000	R 1 300 000	R 1 250 000	R 1 250 000	R 1 250 000	R 6 170 000

Tabel 24: Projek no. 1

Projek naam	Thusong Sentrum (Telemarketer opgradering, infrastruktuur, opleiding, en ondersteuning)			Klassifikasie van projek:						Infrastruktuur /Opleiding en Vaardigheid ontwikkeling																
Agtergrond	Elandsfontein voltooi Fase een van die Soong Centre opgradering in 2021/2022 en was oorhandig oor tot die plaaslike munisipaliteit. Dit is hierdie was die toevoeging van twee kamers, kombuis as goed as toilet fasiliteite. Een van die kamers is as 'n toegewyde rekenaar kamer vir toegang en opleiding aan gemeenskap PEOe. Die behoefte was geïdentifiseer belyn met sommige van die ander Soongsentrums in die Saldanhabaai munisipaliteit (d.w.s., Langebaan) en voorsien rekenaarfasiliteite (dit wil sê., slim sentrum) vir die gemeenskap, opleiding, en geleenthede vir werkskepping, deur vennootskappe en samewerking.																									
Geografiese ligging	Distrik Munisipaliteit Weskus		Plaaslike Munisipaliteit Saldanhabaai	Wyk 7 en aangrensende gebiede		Projek Begin Datum Kwartier 4 - 2022				Projek einde Datum 2026																
Uitset	KPA		KPI	Projek vennote		Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Jaar 5				
	MOU		Hersien en teken van MOU		Kropz / SBM					X																
	Infrastruktuur		Sekuriteit opgraderings (burlars, alarms, rekenaarsekuriteit) Verseker WiFi verbinding		SBM						X	X														
	Vennootskappe		Teken MOU met diensverskaffer		SBM						X															
	Bate Bestuur		Verkryging van rekenaars, drukker, stoele, projektor		Kropz							X														
	Bate Bestuur		Oorhandiging van bates		Kropz / SBM								X													
	Projek plan		Aftekening van projek plan (d.w.s., opleiding skedule)		SBM								X													
	Projek plan		Uitvoering van plan		SBM								X		X	X	X	X	X	X	X	X				
Klassifikasie van werk	Aantal werksgeleenthede geskep		Manlik volwassenes		Vroulik volwassenes		Manlik Jeug				Vroulik Jeug				Totaal				Opmerkings							
kort termyn	2						1				1				2				Aanvanklike Fase							
Medium termyn	0						0				0				0				Nvt							
Lang termyn	2						1				1				2				Ten volle operasioneel							
Totale Begroting: R1 500 000																										
Eind strategie: Oorhandiging rekenaarlokaal in 2023/2024 om self Bestuur te word																										
Projek voltooiing datum: 2026																										

Tabel 25: Projek no 2

Projek naam	Projek vir Gestremdes				Klassifikasie van projek:								Infrastruktuur / Opleiding en Vaardigheid ontwikkeling															
Agtergrond	Die projek vir gestremdes was begin in 2019, gedurende verbintenisse met die Hopefield Gemeenskap Forum. Kropz besoek verskillende NGO's en organisasies wie betrokke is met hulpverlening aan gestremde persone. Kropz betrokke met Mfesane in Hopefield, wat werk in die gemeenskap met die hulp van die Tuisversorgers. Mfesane was deur Kropz genader en opdrag gegee om 'n behoeftebepaling te doen, gefokus op gestremdes in Hopefield. Sommige van die geïdentifiseerde behoeftes was bou van nuwe rolstoelrampe met relings, installeer gryphandvatsels in toilette, badkamers en storte, Voorsien begunstigdes van kommodes en looprame, Installeer/rig nuwe relings op bestaande opritte. Ongelukkig, met die Covid-19 pandemie, was die projek gestop. Slegs sommige van die items (d.w.s., kommodes en loop rame), was voorsien. In 2022 was die projek heringestel, en 'n kontrakteurs aangestel om die die infrastruktuur opgraderings (d.w.s., konstruksie van looppaai en opritte, handrat aan loopbane, badkamerhanddoeke, ens.) te voltooi.																											
Geografiese ligging	Distrik Munisipaliteit Weskus			Plaaslike Munisipaliteit Saldanhabaai			Wyk 7 en aangrensende gebiede		Projek Begin Datum kwartaal 4 - 2022																			
Uitset	KPA			KPI			Projek vennote		Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Jaar 5			
	Behoeftes analise			gedrag behoeftes analise			Kropz / Mfesane				X		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Projek voorstel			Definieer en kom ooreen oor omvang			Kontrakteur / Kropz				X		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Omvang van werk			Teken omvang van werk & projek plan			Kontrakteur / Kropz					X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Projek plan			Uitvoer van projek plan			Kontrakteur / Kropz					X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Klassifikasie van werk	Aantal werksgeleenthede geskep			Manlik volwassenes			Vroulik volwassenes		Manlik Jeug				Vroulik Jeug				Totaal				Opmerkings							
Kort termyn	4			4					0				0				4				Aanvanklike Fase							
Medium termyn	0			0					0				0				0				Nvt							
Lang termyn	0			0					0				0				0				Nvt							
Totale Begroting: R120 000																												
Eind strategie: Oorhandiging na voltooiing van opgraderings 2022																												
Projek voltooiing datum: 2022																												

Table 26: Projek no 3

Projek naam	Opvoedkundige Ondersteuning en Vroeë kinderjare ontwikkeling				Klassifikasie van projek:								Onderwys, Vaardigheid Ontwikkeling en Infrastruktuur													
Agtergrond	opvoedkundige ondersteuning oorblyfsels a sleutel fokusarea van vroeë kinderontwikkeling trog primêre en hoog skool. Kropz Elandsfontein ondersteun twee onderwysers op die hoofskool Hopefield sedert 2021, deur die betaling van salarisse om die volgende moontlik te maak: kleiner klasse, individuele aandag, beter dissipline, beter bywoning, beter klasbestuur, help met die sinchronisasie van klasaktiwiteite, verbeter algehele klasdissipline, verbeter leerderprestasie en deurlopende klas toesigklas toesig. Hierdie ingryping het gelei tot die verbetering van afwesigheid, minder kinders per onderwyser wat meer individuele aandag tot gevolg gehad het, en verbeterde dissipline. Vroeë kinderontwikkeling (VKO programme en ondersteuning is geïdentifiseer as 'n behoefte om 'n paar VKO's te help met hul vereistes om geregistreer te word. Kropz het gehelp met infrastruktuur opgradeer dit ingesluit: plafon verwydering en vervanging, opgradering elektrisiteit (bedrading, vervang skakel en ligte), voorsien en pas veiligheidspoorte, pas inbreker stawe, verfplafonne, vervang gebreekte teëls, voorsien en pas sinkkas, voorsien en pas wasbak met sinkmenger, voorsien gordyne vir klaskamers, verskaff tafels en stoele, leerhulp te voorsien en materiaal te speel. Die voortgesette ondersteuning aan die VKO's sowel as potensiële vlieënier (ontwikkel 'n bloudruk om in VKO se) vir speelgroepe te voed, is as 'n behoefte geïdentifiseer en die fokus sal wees in hierdie gebiede as ooreengekom in die voorstel met die plaaslike munisipaliteit.																									
Geografiese ligging	Distrik Munisipaliteit Weskus		Plaaslike Munisipaliteit Saldanhabaai		Wyk 7 en aangrensende gebiede		Projek Begin Datum kwartaal 4 - 2022				Projek einde Datum 2026															
Uitset	KPA		KPI		Projek vennote		Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Jaar 5			
	Onderwysers ondersteuning Program		Uitvoering volgens program		Alle vennote		X	X	X	X	X	X	X	X												
	Voorstel		Hersien voorstel		Kropz / SBM						X															
	MOU		Teken van MOU									X														
	omvang van werk		FInaliseer OVW		Kropz / SBM								X													
	Projek plan		Ontwikkel gedetailleerde projek plan		Kropz / vennote								X													
	Projek plan		eksekuteur projek plan		Kropz / vennote								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Klassifikasie van werk	Aantal werkseleenthede geskep		Manlik volwassenes		Vroulik volwassenes		Manlik Jeug				Vroulik Jeug				totaal				Opmerkings							
Kort termyn			3												3				Aanvanklike Fase							
Medium termyn																										
Lang termyn			2		3						4				9				Vol tyd							
Totale Begroting: R4 050 000																										
Eind strategie: Oorhandiging van infrastruktuur opgraderings en ondersteuning program																										
Projek voltooiing datum: 2023																										

Tabel 27: Projek no 4

Projek naam	Eco toerisme –Fossiel Stap roetes			Klassifikasie van projek:					Eco Toerisme, Omgewing, Gesondheid en sosiale welstand															
Agtergrond	Die Weskus is bekend vir sy skoonheid en blomme en duisende mense besoek elke jaar die omgewing. Die Kaapse Weskus-biosfeerreservaat (CWCBR) strek noordwaarts vanaf Dieprivier in Kaapstad, Suid-Afrika tot die Bergrivier en dek 378000 hektaar van kus laagland vlaktes. Dit is uniek in terme dat dit natuurlike skoonheid is, biodiversiteit, geskiedenis, kultuur en ligging, maar die toekoms van die gebied verg spesiale bestuur as dit moet floreer. Talle argeologiese terreine soos oop verborge terreine, grotte en rotskunsterreine kom voor binne die kus sone, met dier oorblyfsels en klip werktuie gedateer 500,000 jare terug gevind by die Elandsfontein fossiel terrein. Deur samewerking, huisves hulle verskillende staproetes en stel mense bloot aan die omgewing. Elandsfontein Myn huisves 'n beskermde fossielgebied, onder Erfenis Wes-Kaap, en in samewerking met verskillende belanghebbendes wil hulle die ontwikkeling van 'n nuwe fossiel staproete doen, dit sal insluit 'n nag oorbly naby die mynbou gebied en stappers bloot stel aan verantwoordelike mynbou. Hierdie projek beoog om te sien dat samewerking tussen, Kropz, CWCBR, SANPARKS, SBM, Weskus Fossiel Park en ander belanghebbendes plaasvind.																							
Geografiese ligging	Distrik Munisipaliteit Weskus		Plaaslike Munisipaliteit Saldanhabaai	Wyk Wyk 7 En aangrensende gebiede	Projek Begin Datum Kwartaal 4 - 2022					Projek einde Datum 2026														
Uitset	KPA		KPI	Projek vennote	Jaar 1				Jaar 2				Jaar 3				Jaar 4				Jaar 5			
	MOU		Teken MOU	Alle vennote				X																
	Projek plan		Teken projek plan af	Alle vennote					X															
	Projek plan		Voer projek plan uit	Alle vennote					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Klassifikasie van werk	Aantal werksgeleenthede geskep		Manlik volwassenes	Vroulik volwassenes	Manlik Jeug				Vroulik Jeug				totaal				Opmerkings							
Kort termyn	2				1				1				2				Aanvanklike Fase							
Medium termyn																								
Lang termyn	2				1				1				2				Vol tyd							
Totaal Begroting: R900 000																								
Eind strategie: Handig die projek oor einde 2023 wanneer infrastruktuur opgraderings voltooi is																								
Projek voltooiing datum: 2026																								

6.1. Befondsing van LED Projekte

Aangesien die Elandsfontein-fosfaatmyn 'n nuwe operasie is, is die finansiële vooruitskattings in die MWP gebaseer op verwagte prestasieparameters (koste, grade, tonne gemyn, ens.) en is onderhewig aan verandering gebaseer aan werklike bereik. Die huidige befondsing bewillig word uiteengesit in die finansiële voorsieningstabel van hierdie dokument.

7. Afskaal en Afleggings

7.1. Inleiding

Daar word voorsiening gemaak in die mynwerkplan vir die moontlikheid, soos bepaal deur artikel 52 van die MPHOW, dat omstandighede buite die normale operasionele beheer van die regte houder mag lei tot 'n strategiese besluit om Kropz Elandsfontein Myn aan versorging-en onderhoud te plaas vir 'n onbepaalde periode. Hierdie omstandighede kan insluit, maar is nie beperk nie tot, natuurramp, burgerlike onrus, ongunstige marktoestande, logistieke beperkings en groot aanleg-opknapping of vervanging; met die oog hierop vergemaklik die myn 'n proses om die werknemers verder vaardighede ontwikkeling geleenthede aan te bied, ingesluit lewensvaardighede, ondernemings- en ondernemingsontwikkelingsvaardighede sowel as sosiale ontwikkelingsvaardighede.

Om die effek van afskaling, sluiting te bestuur en te verminder, sal Kropz Elandsfontein maatreëls tref wat hieronder uiteengesit is in 'n poging om werkverliese te vermy. Waar afleggings nie vermy kan word nie, sal Kropz Elandsfontein die proses bestuur op 'n manier wat die waardes van gesonde korporatiewe bestuur, die belange van sy beleggers, weerspieël, werknemers en die gemeenskap in ooreenstemming met die onderstaande ondernemings:

7.2. Vestiging van 'n Werkers Forum

Die myn het reeds 'n Werkers Forum gevestig. Die Werkers Forum, soos voorsien vir in Regulasie 46 (d) i) van die MPHOW bestaan uit onder meer werknemers en groot kontrakteurs. 'n Afskrif van die samestelling van die Werkers Forum is aangeheg.

7.3. Kommunikasie met Owerhede gedurende afleggings

Waar afleggings nie vermy kan word nie, sal die myn met die Werkers Forum konsulteer en aan die toepaslike bepalings van die Wet op Arbeidsverhoudinge voldoen.

7.4. Kapitale Investering

Die doeltreffendste manier om die lewe van die myn uit te brei, is deur kapitaalbelegging en inkrementele groei. Toekomstige uitbreiding en kapitaal beleggings geleenthede wat mag bestaan in respek van die myn sal oorweeg word met inagneming van die heersende fosfaatprys, produksiekoste en die vermoë van die ertsreserwe, mynplan en geologiese model(le) om fosfaat te lewer.

ondersteuning toekoms winsgewende ekstraksie. Die myn sal deurlopend opdatering dit is geologiese modelle om sy geologiese en kennisbasis te verbeter.

7.5. Alternatiewe oplossings

In die geval waar dit onmoontlik word om werkverliese te vermy, sal die Werkers Forum alternatiewe vir heroplegging oorweeg, insluitend alternatiewe wat belanghebbendes in die Forum voorstel. Die onderstaande lys bevat voorbeelde van alternatiewe wat ondersoek kan word. Hierdie lys is nie definitief nie en is onderhewig aan veranderinge en aanvullings as gevolg van besprekings met belanghebbendes.

Wanneer voorstelle oorweeg word, sal die maatskappy, van noodsaaklikheid, die behoefte oorweeg vir spesiale vaardighede en die behoefte om ervare werknemers te behou, en sal voorts voldoen aan sy beleid en prosedures rakende heroplegging, bestaande arbeidsooreenkomste en huidige wetgewing. Die volgende kan oorweeg word:

- a. Die staking van werwing van nuwe werknemers, bespaar vir kritieke vaardighede waarvoor hulle benodig word vir die veilige bestuur van die operasies.
- b. Die beëindiging van die dienste van tydelike werknemers en pensioenarisse.
- c. Minimalisering van die gebruik van kontrak arbeid.
- d. Vermy hernuwing van kontrak ooreenkomste waar moontlik.
- e. Gebruik van interne vaardighede.
- f. Klein kontrakte nie geraak.
- g. Normaal Aftrede.
- h. Verpligte vroeg aftrede.
- i. Vrywillige vroeg aftrede.
- j. Vrywillige skeiding.
- k. Alternatiewe indiensneming in ander mynbou ondernemings.
- l. herontplooiing van misplaasde en/of oor-komplementeerde arbeid tot vakatures binne Elandsfontein.
- m. Implementering van alternatiewe werk reëlins; en
- n. Werk aan en af-dae.

7.6. Meganismes om die die sosiale en ekonomiese impak individue, streke, en ekonomieë te verbeter waar aflegging of sluiting van die operasie seker is:

As afleggings onvermydelik is, sal die myn stappe doen om die sosiale en ekonomiese impak op die werknemers en streke wat geraak word, te verminder.

7.7. Pos sluiting Beplanning

Die myn is van voorneme om uitbreiding vaardighede opleiding programme te ontwikkel om werknemers te voorsien met vaardighede wat buite die mynbedryf waardevol is en integrasie in die breër ekonomie moontlik sal maak.

Deurlopende betrokkenheid en konsultasie en advisering gefasiliteer deur die Werkers Forumstruktuur sal gebruik word om te verseker dat die programme en planne steeds volhoubare en effektiewe voordele lewer.

7.8. Voorsiening vir bestuur van afskaal en afleggings

Die besluit om werknemers te laat vaar is onderhewig tot die heersende ekonomiese omstandighede van die myn op 'n tydstip. In die geval dat so 'n besluit om operasionele of ander ekonomiese verwante redes geneem moet word, sal voorsiening gemaak word vir die bestuur van afleggings as deel van die operasionele begroting. Dit sal ook koste dek vir konsultasieprosesse en forums wat noodwendig moet plaasvind in die geval van enige aflegging proses.

Alle bepalings in hierdie verband sal dus in die voorafgaande implementeringsplanne vasgelê word. Met respek tot die afskaal in algemene en in ooreenstemming met die lewe van Myn plan (Myn Werksprogram), daar voorsiening gemaak is vir natuurlike vermindering in ooreenstemming met (i) veranderinge in produksie, en (ii) verwante arbeidsmagvereistes.

7.8.1. Strategiese plan

'n Konsultasie proses sal onderneem word deur die Werkers Forum strukture waar strategiese inisiatiewe en planne wat deur die Forum geïmplementeer was, nie suksesvol sou wees nie werkverliese te vermy. Waar werk verliese nie vermy kan word nie sal die Werkers Forum mag voorstel, bespreek en implementering planne vir alternatiewe oplossings en om werksekerheid vir werknemers wat geraak word, te skep.

7.8.2. Alternatiewe oplossings en strategieë tot skep werk sekuriteit

Potensieël alternatiewe oplossings en strategieë om werk sekuriteit te skep moet deur die Werkers Forum voorgestel word, kan insluit, maar mag nie beperk word tot:

- maniere om die aantal werknemers wat waarskynlik beïnvloed sal word deur die beoogde aflegging tot die minimum te beperk; en
- werknemers wat gerig is op die aflegging, sal van die nodige opleiding voorsien word om ekonomies aktief te bly as hulle weer in diens geneem word. (Dit sal wees deur spesifieke leerprogramme gerig op voorsiening werknemers met alternatiewe vaardighede en ervaring wat hul indiensneembaarheid buite die mynbousektor sal

verbeter. Hierdie proses sal verseker dat die afgelegde werknemers meer bemarkbaar is en kan kapitaliseer op huidige en opkomende werksgeleenthede wat binne die plaaslike arbeidsmark bestaan)

- Die Menslike Hulpbronne-ontwikkelingsprogram sal verseker dat werknemers geakkrediteerde sertifikate ontvang en vaardigheid opleiding. Sulke geakkrediteerde vaardighede en opleiding mag elders in die mynbousektor of alternatiewelik binne verskillende sektore of deur die strewe na ondernemingsondernemings KMMO's of BEE's) gebruik word.

783 Implementering Afdeling 189 van die Arbeid verhoudings Wet 1995 (soos gewysig)

Na konsultasie met die Werkers Forum en indien dit duidelik is dat werk verliese nie vermy kan word nie, die bepalings van Artikel 189 en 189(A) van die Wet op Arbeidsverhoudinge, sowel as die bepalings van die bestaande kollektiewe ooreenkoms, sal geïmplementeer word. 'n Konsultasieproses sal met die betrokke werknemer, verteenwoordigende organisasies begin word en sal alle gebiede insluit wat in die AVW en die kollektiewe ooreenkomste geïdentifiseer is. Kwessies soos maniere om die aflegging tot die minimum te beperk, die tydsberekening van die afleggings en skeidingsloon sal deur die maatskappy bespreek word en die werknemer verteenwoordigers. Alle planne en ander kwessies ooreengekom tydens gedurende hierdie konsultasieproses sal geïmplementeer word.

8. Finansiële Voorsiening

Regulasie 46 (e) van die MPHOW vereis dat die inhoud van 'n maatskaplike en arbeidsplan finansiël moet voorsien vir die implementering van die sosiale en arbeidsplan ten opsigte van die implementering van-

- die menslike hulpbron ontwikkeling program;
- die plaaslike ekonomiese ontwikkeling programme; en
- die prosesse om afskaal en aflegging te bestuur.

Die voorgestelde finansiële voorsiening hieronder genoem is onderwerp aan wysigings. Sulke wysigings sal aan die streekbestuurder van die Departement van Minerale Bronne en Energie in die Wes-Kaap voorgelê word vir goedkeuring. Elandsfontein sal jaarliks verslag doen oor die nakoming van die Sosiale en Arbeid plan en mag wysings voorstel soos voorsien vir in Regulasies 44 en 45 van die MPHOW.

Dit is belangrike om te merk da Elandsfontein se vermoë programme te befonds word beskryf in hierdie sosiale en Arbeidsplan hang af van die vermoë van die operasie om positiewe kontantvloeï na kapitaalbesteding te genereer. Net so winsgewendheid en generasie kontantvloeï afhanklik van die Randfosfaatprys ontvang. Voorgestelde finansiële voorsiening word in die onderstaande tabel uiteengesit.

Tabel 28: Finansiële Voorsiening

SLP gebied	Voorgestelde finansiële voorsiening					
	FY2022 / 23	FY2023 / 24	FY2024 / 25	FY2025 / 26	FY2026 / 27	totaal
HRD	R518 400	R616 800	R616 800	R622 800	R622 800	R2 997 600
PEO	R970 000	R1 350 000	R1 450 000	R1 200 000	R1 200 000	R6 170 000
Afskaal & Afleggings	R0	R77 100	R80 955	R86 404	R93 411	R337 870
Totale begroting	R1 488 400	R2 043 900	R2 147 755	R1 909 204	R1 916 211	R9 505 470

Opmerking: Ramings word opgestel op die aantal werknemers wat deur kontrakteurs werksaam is. Kropz is 'n kontrakmyn en sal bydra / koördineer met kontrakteurs wie hulle eie MHD-programme het. PEO-voorsiening mag hersien word volgens die produksie & winsgewendheid van die myn, GOP-programme en gemeenskap behoeftes. Afskaal- en afleggingsuitgawes sal 5 jaar voor die sluiting van myn aan die einde van die lewe van my wesenlik toeneem. Enige veranderinge hierbo sal in die jaarverslag by die DMHE ingesluit word.

7. Onderneming deur die Hoof Uitvoerende Beamppte (HUB)

Ek, Mark Maynard die ondergetekende en behoorlik gemagtig daartoe

deur **Kropz Elandsfontein (Edms) Bpk**, onderneem om te hou by die inligting, vereistes, verbintenisse en voorwaardes soos uiteengesit in die sosiale en arbeidsplan.

Onderteken in Langebaan op hierdie 30 Maart dag 2023

_____

Handtekening va persoon verantwoordelike vir implementering van S & LP

aanwysing Volhoubaarheids Bestuurder

GOEDGEKEUR

Onderteken in Kaapstad op hierdie dag van 30 Maart 2023

Handtekening: _____

Aanwysing: Hoof Uitvoerende Bestuurder (HUB) _____

- 80. BYLAE**
- 81. Werkers Forum grondwet**
- 82. Werkers Forum vergadering notules**
- 83. IDP brief van Saldanhaabaai Munisipaliteit**
- 84. Wyk komitee vergadering notules**
- 85. Gemeenskap nuusbrieff**
- 86. Brieff van SBM vir goedkeuring van projekte**
- 87. MOU's en projek planne**